

ଛାତ୍ରମାଥା ଓ ବିଦ୍ୟାବିତ୍ରାଳ

ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜେମସ୍ ଭାର୍

ଛାତ୍ରସାଥୀ : ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ (୩୭)

ଓ

ଜେମ୍ସ ଭୂଟ୍

୨୧ଶ ବର୍ଷ ୧୨ଶ ସଂଖ୍ୟା
୧୯୮୩

•

ସଂପାଦକ :

ଶ୍ରୀ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମହାନ୍ତି

•

ପରିଚ୍ଛେଦନା ସଂପାଦକ :

ଶ୍ରୀ ନବକିଶୋର ମହାପାତ୍ର

•

ପ୍ରକାଶକ ଓ ମୁଦ୍ରକ :

ଡଃ. ମହାପାତ୍ର ଏଣ୍ଡ କୋ., ଲ
ଭରପୁର

ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
ଦ୍ଵାମସନ୍ତାପନ ପ୍ରେସ
କଟକ-୨ ରେ ମୁଦ୍ରିତ

•

ମୂଲ୍ୟ: ଟ ୬-୦୦

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟ

ପୃଷ୍ଠା

ସୂଚନା

୩

କିଶୋର ଜୀବନ

୪

ପୌରଣ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା

୬

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

୧୮-୫୦

(ଦଶ ଟଙ୍କା ଅନ୍ତୀମ ପଠାଇ ଯେ କୌଣସି ବହିରୁ ଅନ୍ୟତମ ଟ*୫୦-୦୦ର ବହି ତାଙ୍କପୋଡ଼େ ମଗାଇଲେ ୧୦% କମିଶନ ମିଳିବ ଓ ପୋଷ୍ଟେଜ ପ୍ୟାକିଂ ଆଦି ଛାଡ଼ କରିଦିଆଯିବ ।)

ରତ୍ନସ୍ୟ ଉପନ୍ୟାସ

୩୧୭ ଏକ୍ସପ୍ରେସ	। ନଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ନନ୍ଦ	୨-୫୦
ବିଦେହୀ ଆତ୍ମା	। ଗଣେଶ ସ୍ୱୟାମ୍ବର ପରିଚା	୧୨-୦୦
ରଞ୍ଜନାୟକର ପ୍ରେମ ଓ ହତ୍ୟା	। କେ. ଏଲ୍. ଗଞ୍ଜା	୫-୦୦
ରଞ୍ଜକତର ସାଣୀ	। ପୁଲିନ ବିହାରୀ ରାୟ	୪-୦୦
ଅନ୍ଧକାରର ବିଭୀଷିକା	। ବିଜୟକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି	୩-୦୦
ନିଶାବରୀ ବିଭୀଷିକା	। ପ୍ରମୋଦ କିଶୋର ପଣ୍ଡା	୨-୫୦
ଅନ୍ଧକାରର ଅରଣ୍ୟ	। ସୁଷମାଦେବୀ ମହାପାତ୍ର	୩-୦୦
ଭୌତିକ ବେଳାକୁଳି	। ଆଶୁତୋଷ ରାୟ	୩-୦୦

କାବ୍ୟ ଓ କବିତା

ହଂସଦୂତ (ଓଡ଼ିଆ, ଇଂରାଜୀ, ସଂସ୍କୃତ ଓ ହିନ୍ଦି)	। ବିଶ୍ୱନାଥ କର	୨୫-୦୦
କ୍ଷତ	। ରବି ସିଂ	୭-୦୦
ବିଷବାଣୀ	। ”	୭-୦୦
ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ	। ”	୭-୦୦
ପଥସାଗର କବିତା	। ”	୮-୦୦
ଅସ୍ତାତିକର କବିତା	। ”	୮-୦୦
ଲୁଲ ପାଗୋଡ଼ାର ସ୍ତୋତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କବିତା	। ”	୭-୦୦
ଦୁର୍ଗମ ଗିରି	। ”	୯-୦୦
ଶିଥିଳ ବଲ୍‌ଗା	। ”	୭-୦୦
ସର୍ବହରା	। ”	୮-୦୦
ଝଡ଼	। ”	୮-୦୦
ବନ୍ୟା	। ”	୮-୦୦
ଅନାର୍ଯ୍ୟର ଚର୍ଯ୍ୟାପଦ	। ”	୧୦-୦୦
ପୋହଳା ଦ୍ୱୀପର ଉପକଥା	। ବିନୋଦଚରଣ ନାୟକ	୭-୦୦
ମନଲିନା	। ଏମ. ସି. ବିଶ୍ୱାଳ	୭-୦୦
ମରୁ ଗୋଲ୍‌ପ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କବିତା	। ବ୍ରଜନାଥ ରଥ	୮-୦୦
ସଙ୍ଗୀତ ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ	। ଗୋପୀନାଥ ଜଗଦେବୀ	୩-୦୦
କବିତା ୧୯୭୧	। ସଜ୍ଜି ରାଉତରାୟ	୭-୦୦
ପାହାଡ଼	। ଏନ. ହରିଦେବନ	୨-୦୦
ଅବତରଣ	। ବ୍ରହ୍ମେନ୍ଦ୍ରୀ ମହାନ୍ତି	୭-୦୦
ଆକାର କବିତା	। ପ୍ରସନ୍ନ ପାଟ୍ଟଶାଣୀ	୧୦-୦୦
ଲଘୁ ପଞ୍ଚିକ	। ସୁଷ୍ମିତା	୮-୦୦

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ

ଜେ. ମହାପାତ୍ର ଏଣ୍ଡ କୋ.

ନିମନ୍ତରଡ଼ି, କଟକ-୨

କେମ୍ବ୍ର ଡ୍ରାଟ

ବାଷ୍ପୀୟ ଶକ୍ତି ଇତିହାସରେ କେମ୍ବ୍ର ସାଟଙ୍କର ଅତୁତାନ ଅକଳନୀୟ । ବାଷ୍ପୀୟ ଇଞ୍ଜିନ୍ ରେଟେର ଦୁରତା' ପରିମାପ ପଦକୁ ମିକ୍ରୋମିଟର, ଲାଗ୍ରାଫ, ଅଙ୍କନପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଯତ୍ନର ଉଦ୍ଭାବନ ଗତ କେମ୍ବ୍ର ସାଟ ଆମର ଏହି ପୃଥିବୀରେ ସ୍ଥାପିତ । ସେ ବାଷ୍ପୀୟ ଇଞ୍ଜିନ୍ ତିଆରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ମୂଳଦୁଆ ସ୍ଥାପନ କ'ଣ ଯାଇଥିଲେ, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପୁର କରିଥିଲେ ତର୍ଜ ସିପେନ୍‌ରନ୍ । ଆଜି ଆମେ ଯେଉଁ ରେଳଗାଡ଼ ଦେଖୁଛୁ ସେହି ଇଞ୍ଜିନ୍‌ର ପ୍ରାଣପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଗବରେ ସାଟଙ୍କର ନାମକୁ ଅସ୍ବାକାର କରଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କେମ୍ବ୍ର ସାଟ, ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ବହୁ ଘାତପ୍ରତିଘାତ ସହି ଜୀବନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ ।

ଜନ୍ମ—ସ୍କଟଲ୍ୟାଣ୍ଡର ଗ୍ରାନବ୍ ସହରରେ ୧୭୩୬ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୧୯ ତାରିଖରେ କେମ୍ବ୍ର ସାଟଙ୍କର ଜନ୍ମ । ବାପା ସାଟ ଥିଲେ ଗ୍ରାନବ୍ ସହରର ଜଣେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସୁପରିଟିଟ ଲେକ । ସାଟ ସାହେବ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ବହେଇ କାମ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ସହରର କାଉନସିଲର, ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଏବଂ ଶେଷରେ ଜାହାଜ ବ୍ୟବସାୟ ଗ୍ରନ୍ଥଟି ନାନା କାମ କରିଥିଲେ । ସେ ଖୁବ୍ ସାଧୁ, ଦୟାଳୁ ଗ୍ରନ୍ଥଟିର ଲେକ । ତାଙ୍କ ମା ଥିଲେ ଦେଖିବାକୁ ଯେଉଁଲି ସୁନ୍ଦରୀ, ସେହିଭଳି ବୁଦ୍ଧିମତୀ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ମଧୁର ଥିଲା । କେମ୍ବ୍ରଙ୍କର ପିଲାଦିନର ନାମ ଥିଲା କେମି । କେମି ଥିଲେ ତାଙ୍କ ମା ବାପାଙ୍କର ଚତୁର୍ଥ ସନ୍ତାନ । ତାଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ମାଙ୍କର ତିନୋଟି ସନ୍ତାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଏଣୁ କେମିଙ୍କ ପ୍ରତି ବାପା ମାଆଙ୍କ ସ୍ନେହ ଆଦର ଥିଲା ଖୁବ୍ ବେଶୀ ।

କେମିର ବୟସ ସେତେବେଳକୁ ଛଅ ବର୍ଷ । ଦିନେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଜଣେ ଅତିଥି ଆସିଥାନ୍ତ । ଘରକୁ ପଶି ଆସିବା ମାତ୍ରେ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା, କେମି ମାର୍ଗଲ ଉପରେ ଚକ୍ ଖଡ଼ରେ କ'ଣ ଚୁଡ଼ାଏ ଗାରୁଡ଼ି । ବହୁଙ୍କର ପାରଶା ହେଲା ନିଶ୍ଚୟ ପିଲାଟିର ଦୁଷ୍ଟାମି, ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ସାଟ ସାହେବଙ୍କୁ କହିଲେ, ପିଲାଟିକୁ କୌଣସି ସ୍କୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଦେବା ପାଇଁ । କାରଣ ଘରେ ବସି ବସି ପିଲାଟିର ଦୁଷ୍ଟାମି ଦିନକୁ ଦିନ ଅଧିକ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ସାଟ ସାହେବ ସେ ଅତିଥିଙ୍କର ଏକଥା ଶୁଣି କେମି ପାଖକୁ ପାଇଁ ଦେଖିଲେ କେମି ଗାରୁଡ଼ି, ଚଟାଣରେ ଚକ୍ ଖଡ଼ରେ ଗୋଟାଏ

ଅଜ୍ଞ କଷ୍ଟ । ଦ୍ରୁପି ଦ୍ରୁପି ସେ ତାଙ୍କର ଅତିଥିକୁ କହିଲେ—ଭାଇ, ତୁମେ ଛୁଲ ବୁଝିବ, ତେଣୁ ବଦମାସୀ କରୁଛି ବୋଲି ତାକୁ ଦୋଷଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଥରେ ଭଲଭର ଦେଖିନିଅନ୍ତୁ ସେ କ'ଣ କରୁଛି ।

ପିଲଟିଦିନରୁ ଜେମସଙ୍କର ଗଣିତ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଆଗ୍ରହ ଥିଲା । ସେ ଏ ଶିକ୍ଷା ଶେଷେ ବାପାଙ୍କ ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲେ । ସବୁପାଠ ମଜାରୁ କଥା ପେ ବିଭିନ୍ନ ଜିନିଷକୁ ଗୁଣି ତୁ ତାକୁ ଗହବାରେ ତାଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ଥିଲା ଅଧିକ । ଖେଳନା କଲେଇ ଇତ୍ୟାଦି ପେଡେବେଳେ ସେ ସାହା ପାଢ଼ିଥିଲେ ସେ ସବୁକୁ ସେ ଗୁଣି ଘରେ ଥିବା ସନ୍ତପାତି ସାହାଯ୍ୟରେ ପୁର ଗହବାକୁ ବେସା କରୁଥିଲେ ।

ପିଲଟିଦିନରୁ ଜେମିଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିବ ସେ ସାଇଁ ଶେଷେଇ ଘରେ ତୁ ପାଖରେ ବୁଝାବୁଝ ବସି ରହନ୍ତୁ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଗହବା କେତେ ଉପରେ । ପାଣି ପୂରଣ ହେବା ମାତ୍ରେ କେଟଲିର ଘୋଡ଼ାଖିଟି ପଡ଼େ ତେଣୁ ୧ ୧/୨ ଘା ଦେଖି ଜେମିଙ୍କ କୌତୁହଳ କହିଲେ ନସରେ । ରହସ୍ୟ ଭେଦ କରିବା ଲାଗି ମନରେ ତାଙ୍କର ସ୍ବରଳ ଆଗ୍ରହ । ହାତରେ ଗୋଟାଏ କପ୍ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଉମଡ଼, କପଟିକୁ କେଟଲି ମୁହଁକୁ ଉପି କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଦେଖନ୍ତୁ କପ ଦେହରେ ହେଁ ବିଡ଼ୁ ହୋଇ ତୁଡ଼ାଏ ପାଣି ।

ଏସବୁ କଥା ଦେଖି ତାଙ୍କ ମା' ତାଙ୍କ ଉପରେ ଗୁଣିକରି ଗାଳିଦେଇ କହନ୍ତୁ, ତେଣୁ ଏତି ଏ କ'ଣ ହେଉଛି, ତୁ ଗୋଟାଏ ବିରଟ ଅଳସୁଆ । ପଢ଼ାପଢ଼ି ନାହିଁ, କିଛି କାମ କରିବା ନାହିଁ, ଯେତେବେଳେ ଦେଖିବ ଆସି ଏଇ ଉଁ କେଟଲିଟା ପାଖରେ । ପିଲାଏ ତାଣ୍ଡରେ ଖେଳୁଛନ୍ତି, ବୁଲୁଛନ୍ତି, ଝୁଲୁକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଚତେ ଲଜ ମାଡ଼ୁନାହିଁ । ଏକଥା ଜେମି ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ—ଆଜ୍ଞା ମା' ତମେ କହିଲେ, ବାମ୍ବ ଗୁଡ଼ାକ ପାଣି ହୋଇଯାଉଛି କେମିତି ? ଏସବୁ କଥା ଶୁଣି ମା' ଆଉ କିଛି କହିପାରନ୍ତୁ ନାହିଁ । କେବଳ କହୁ, ତୁ ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧ ସଜ୍ଜନ ।

୧୫ ପିଲଟିଦିନରୁ ଝୁର୍ ରେଗଣା ଓ ଭାରି ଦୁର୍ବଳ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡବ୍ୟଥା ରେଗ ସହ୍ୟକରେ ଲାଗି ରହିଥିଲା; ତେଣୁ ଅନ୍ୟ ପିଲାଙ୍କପରି ଖେଳକୌତୁଳରେ ଭରା ନେବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହେଉ ନଥିଲା । ଖେଳାଖେଳି ପାଇଁ ସ୍ବରଳ ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେହରେ ବଳ ନ ଥିବା ହେତୁ ସବୁବେଳେ ଘରଟି ଭିତରେ ବସି ରହୁଥିଲେ । ଏହି ରେଗ ପାତା ଯୋଗୁଁ ସେ ଝୁଲୁକୁ ପାଇ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରିବା ଲାଗି ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରୁ ନ ଥିଲେ । ବାପା ମା' ଯେତେବେଳେ ସମୟ ପାଆନ୍ତୁ ପଢ଼ାନ୍ତୁ, ଲେଖାଲେଖି ଶିଖାନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ଜେମିର ଇଚ୍ଛାବିରୁଦ୍ଧରେ ସେମାନେ କିଛି କରିବାକୁ ସାହସ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଦେହ ଭଲ ରହେ ଜେମି ନିଜେ ପଢ଼ନ୍ତୁ । ବାପା ଆଗ୍ରହ ସରକାରେ

ପରସ୍ପର, ଦେହରେ ବଳ ନ ଥିଲେ କ'ଣ ହେଲ ସ୍ମୃତି ଶକ୍ତି ଥିଲ ଅତି ତାହା, କାମ
ସ୍ମୃତି ଆହୁର ଥିଲ ତା ପାରୁ ବେଶ ।

କିଶୋର କାବନ

କେତେକ ବର୍ଷ ପରେ ସେ ମୁଣ୍ଡବ୍ୟାଧି ଶେଷରୁ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ରକ୍ଷା ପାଇଲେ ।
ସେତେବେଳକୁ ଅବଶ୍ୟା ବିକିଏ ବୟସ ଅଧିକ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ତଥାପି ତେମ୍ପସ
ଜିଦ୍ କଲେ ପାଠ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ । ମାକଡ଼ାମ-ନାମକ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଗୋଟିଏ
ଘରେଇ ସ୍କୁଲରେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କ ନାମ ଲେଖା ହେଲା । ଘରେ ମଧ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଶିକ୍ଷକ
ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଭାଷା ଶିଖିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗଣିତ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ସେ ବେଶ
ପାରଙ୍ଗିତା ଲାଭ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ପରେ ପରେ ଦୁଣି ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡବ୍ୟାଧି ଆରମ୍ଭହୋଇ-
ଯିବାରୁ ସେ ସ୍କୁଲକୁ ନିୟମିତ ଯିବା ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । ଏଣିକି ବୟସ ପେଟିକି
ବଢ଼ିଲା ମୁଣ୍ଡବ୍ୟାଧି ସାଙ୍ଗକୁ ଦାନ୍ତ ଶୁଳେଇ ହେବା ଘେର ସେତିକି ବଢ଼ିଲା । ଏହା ଫଳରେ
ସେ ଗୁଡ଼ିରେ ମଧ୍ୟ ଶୋଇ ପାରନ୍ତ ନାହିଁ ।

ସମୟେ ସମୟେ କଷ୍ଟକୁ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନ ଭରରେ ଭୁଲିବା ପାଇଁ ସେ ଗୁଡ଼ି ସତେଜ
ହୋଇପାଆନ୍ତ । ନାନା ଅବାନ୍ତର ମିତ୍ର କାହାଣୀ କହି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ହସାନ୍ତ । ଶୋଇବା
କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼ିଲେ ସେ ଶୋଇବାକୁ ନଯାଇ ଅନ୍ୟମାନେ ଶୋଇବାକୁ ସାଉଥିବା
ବେଳେ ନାନା ସରସ ମକାମକାର କାହାଣୀ କହି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ରଖନ୍ତ । ଦିନେ
ସେ ତାଙ୍କର ବଡ଼ ଭାଇ ଜନ୍ମ ସହିତ ମାମୁଁ ମାଉଁଙ୍କ ଘର ଗ୍ରାସଗୋପାକୁ
ଯାଇଥାଆନ୍ତ । ଗୁଡ଼ି ଦଶଟା ବେଳେ ସାଧାରଣତଃ ମାମୁଁ ମାଉଁ ଶାଈସାରିବା ପରେ
ଶୋଇବା କଥା, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମାଉଁ ଶ୍ରୀମତୀ ମଉରିହେଡ଼ କହନ୍ତ ତେମିତା ଥରେ ଥରେ
ଏମିତି ମଉଜିଆ ଆଉ କରୁଣ କାହାଣୀ ଆରମ୍ଭ କରେ ଯେ, ପରିବାରର ସମସ୍ତେ
ତା' ଗୁଡ଼ିପଟେ ଘେରି ବସନ୍ତ । କଥା ଶୁଣୁଶୁଣୁ ଗୁଡ଼ି ପାହିଯାଏ । ଥରେ ଥରେ ବଡ଼
ଭାଇ ଜନ୍ମ ମଧ୍ୟ ଗାଳିଦେଇ କହନ୍ତ—ତେମ୍ପସ ତୁ ଗର ପରେ ଗର ମନରୁ ସ୍ମୃତି
କରୁଛୁ । ଇଏ କ'ଣ କେବେ ସରିବ ଯେ ଆମେ ଶୋଇଛୁ ?

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ସେ କଥାକୁହାଳିଆ ନ ଥିଲେ । ନିଜର କଷ୍ଟକୁ ଭୁଲିବା ପାଇଁ
ସେ କେବଳ ବିଭିନ୍ନ କାହାଣୀର ଅବତାରଣା କରୁଥିଲେ । ମାମୁଁ ଘରେ ଥିବା ସମୟରେ
ଥରେ ରେଭରେଣ୍ଡ ନାମରେ ଜଣେ ଲୋକ ତାଙ୍କୁ “ଏଲିମେଣ୍ଟର ଅଫ୍ ନାଚୁରାଲ
ଫିଲସଫି” ନାମକ ଗୋଟିଏ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ର ବହି ଦେଇଗଲେ । ବହିଟି ତାଙ୍କୁ ଏତେ ଭଲ
ଲାଗିଲା ଯେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଅରେନ୍ତୁହେଁ ବରୁଥର ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେହିଦିନଟାକୁ
ତାଙ୍କର କାହାଣୀ ପେଡ଼ ବଦ ରହିଲା । ବାକି ସମୟରେ ତେମ୍ପସଙ୍କର କାମ ହେଲା
ବିଭିନ୍ନ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଡିଆରି କରିବା । ଛୋଟ ଛୋଟ ବିଦ୍ୟୁତ ଯନ୍ତ୍ର ଡିଆରି କରି ସାଙ୍ଗ

ପାଥାଙ୍କ ଦେହରେ ବୁଆଇଁ ଦିଅନ୍ତି । ସେମାନେ ଚମକି ଡେଇଁ ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ହସରେ କହେ । କେତେକିରୁ ବାମ ସଂଗ୍ରହ କରି ତାକୁ ପାଣିରେ ପରିଣତ କରିବା କାମ ଏହି ମାମୁଁ ଘରେ ହିଁ ତେମ୍ପ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି ।

ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ପର୍କରେ ମିଳିଥିବା ବହିଟି ପଢ଼ିବା ଘରେ ତେମ୍ପ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ-ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଔଷଧ, ଶରୀର ଚେଷ୍ଟା ନାନା ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ଅଧ୍ୟୟନ ଗଲିଲା । ଚିକିତ୍ସା ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ସେ ଏତେ ଭଲ ପାଇଥିଲେ ଯେ, ସେ ଏହିଥିରେ ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ଗୁହ୍ୟଥିଲେ ; କିନ୍ତୁ ସେ ଅତି ଉତ୍ସାହୀ ଲୋକ ହେତୁ ତାଙ୍କର ହେବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି ପରେ ଚିନ୍ତା କରି ଦେଖିପାରିଥିଲେ ।

ତେମ୍ପ ଓଁ ନାମ କିଶୋର ଅବସ୍ଥାରେ ବାପାଙ୍କ ଜାହାଜ କାରଖାନାରେ ଅତିବାହିତ କରୁଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଜାହାଜ ଗୁଡ଼ିକର ସଂପୋର୍ଟ ଆଦି କ୍ରମଶଃ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ତାଙ୍କର ଏହି କାରଖାନାରେ ହୋଇଥିଲା । ବୟସ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାରଖାନାର ବ୍ୟବହୃତ ବହୁତ ଜିନିଷର ମରମଟି କାମ ସେ ଶିଖି ପାରିଥିଲେ ।

ହସ୍ତ ଶୈଳୀରେ ପ୍ରାଚୀ ହୋଇ ଓଁ ନାମ ସାହେବ ପୁଅକୁ ଗୁରୁ ଉପାଧି ଦିଅନ୍ତି । ତେମ୍ପଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶାଳ ଘର ନିର୍ମାଣ କରିଦେଲେ । ଓଁ ନାମ ଜାହାଜ-ମାନଙ୍କରେ ସେତେବେଳେ ଭର୍ତ୍ତିନିୟାନ୍ ଆସୁଥିବା ଧୁଆଁ ପତ୍ର ବିଶେଷ ଘରରେ ଗୁରୁଥିଲା । ଜାହାଜ ଲାଗି ଉପଯୋଗୀ ଦୁରବାସଣ ଯନ୍ତ୍ର, ଉଚ୍ଚତା ପରିମାପକ ଯନ୍ତ୍ର ଆଦି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ତାଙ୍କ କାରଖାନାରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ । ତେମ୍ପ ଏସବୁ ଯନ୍ତ୍ର ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଫିଟାଇ ପକାନ୍ତି । ସେ ସବୁ ଭିତରେ କ'ଣ ଅଛି, କେଉଁ ଯନ୍ତ୍ରର କେଉଁ ଅଂଶର କାମ କ'ଣ କାଣିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହ ଥାଏ । ଶାଳି ଫିଟାନ୍ତି ନାହିଁ । ଦେଖି ସାରିବା ପରେ ପରେ ପୂର୍ବରୁ ସଜାଡ଼ି ଥୋଇ ଦିଅନ୍ତି । କ୍ରମଶଃ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ୟା ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ବଢ଼ିଲା । ଘରେ ପେଟେବେଳେ ସମସ୍ତେ ନିଦେଇ ନିଦରେ ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି, ରାତି ଅଧରେ ତେମ୍ପ ନିକରବରୁ ଏକ ପାହାଚର ଶିଖର ଦେଖୁ ଉଠନ୍ତି । ସେଠି ଫିଟ ହୋଇ ଶୋଇପଡ଼ି ଦୁରବାସଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ନକ୍ଷତ୍ରମାନଙ୍କର ଗତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତି । ରାତି ପାହିଯାଏ । ଆକାଶରୁ ତାରଗୁଡ଼ିକ ଖିରିଯିବା ପରେ ଘାଇ ତେମ୍ପ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି ।

ଯୌବନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା

ତେମ୍ପଙ୍କୁ ପେଟେବେଳେ ଅଠର ବର୍ଷ, ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ବାପା ଓଁ ନାମ ସାହେବଙ୍କ ଜାହାଜ ବ୍ୟବସାୟରେ ବହୁତ ଖଟି ହୋଇଗଲା । ଏପରିକି ପରିବାର

ପ୍ରତିପୋଷଣ କରିବା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଫଳରେ ଡେମ୍‌ସ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଜନ୍ ବାହାରିଲେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ; ମାତ୍ର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଯେ, ଏହାର କିଛିଦିନ ପରେ ଏକ ଜାହାଜ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଜନ୍‌ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲା । ଯେତେବେଳକୁ ଡେମ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ବୟସ ମାତ୍ର ତେଇଶ ବର୍ଷ । ଡେମ୍‌ସ୍‌ ଭବିଳେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କାରିଗର ଭାବରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବେ । ୧୭୪୪ରେ ମାମୁଁ ମାଈଙ୍କ ପାଖକୁ ଗ୍ରାସଗୋ ଘୁଲିଗଲେ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଥିଲା, ଏଇଠି ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତଣେ ନିପୁଣହସ୍ତ କାରିଗରଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି ଶିଖିବେ; କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାସଗୋରେ ତାଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଭଳି କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ କାରିଗର ମିଳିଲେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ସେ ସେଠାରୁ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଲଣ୍ଡନ ଘୁଲିଆସିଲେ, ମାତ୍ର ଲଣ୍ଡନରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି କାରିଗର ତାଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ରୁକି ହେଲେ ନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ଥିଲା ଅଧିକାଂଶ କାରିଗରମାନେ ବିଭିନ୍ନ ବାଣିଜ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲେ । ଯେଉଁ କେତେ ତଣ ସ୍ବାଧୀନ ଭାବରେ କାମ କରୁଥିଲେ ସେମାନେ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ବହୁ ଅର୍ଥ ଦାବା କଲେ । ତଣେ ହାତ୍ର ଭାବରେ ଡେମ୍‌ସ୍ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିବାକୁ ୬୬ ବର୍ଷ ଲଗିଯିବ ବୋଲି ସମସ୍ତେ କହିଲେ । ଏତେ ବର୍ଷ ଧରି ଶିକ୍ଷା ଲଭ କରିବାକୁ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ନ ଥିଲା । ଏଣୁ ସେ ମୋର୍ଡାନ ନାମକ ତଣେ କାରିଗର ପାଖରେ ବର୍ଷକ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଲଭ କଲେ । ବର୍ଷକ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପାରିଶ୍ରମିକ କୋଡ଼ଏ ଟିନି । ବଡ଼ କଷ୍ଟ କାମ ସକାଳୁ ସଂଧ୍ୟାଯାଏ ଖଟଣି । ଅର୍ଥାତ୍‌ର, ଏଣୁ ସେ କଠୋର ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଡେମ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ କଠୋର ପରିଶ୍ରମ ଦେଖି ମୋର୍ଡାନ ସାହେବ ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ପିତଳ ପାତିଆ, ପିଓଡ଼ ଲଙ୍କର୍ ପ୍ରଭୃତି କେତେକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଆପେ ଆପେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଲାଗି ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ସେ କଠୋର ପରିଶ୍ରମ କରିବା ହେତୁ ଖାଇବା, ଶୋଇବା ଆଦିର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପୁରସ୍କରି ଖରାପ ହୋଇଉଠିଥିଲା । ଟ୍ରେନିଂ ସରିବାର କିଛିଦିନ ପୂର୍ବରୁ ପୁଣି ମୁଣ୍ଡବ୍ୟାଧି ଏବଂ ଦାନ୍ତ ଶୁଳ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ମା'ଙ୍କର ବିୟୋଗ ଘଟିଥିଲା । ଜୀବନରେ ସେ ମା'ଙ୍କୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ନେହ ଓ ଭକ୍ତି କରୁଥିଲେ ।

ଦେହ ଭଲ ହେବା ପରେ ସେ କେତେକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଧରି ପୁଣି ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାସଗୋ ଘୁଲିଲେ । ତଣେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ଭାବରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଯେତେବେଳେ ଦୋକାନଟିଏ ଭଡ଼ା ନେବାକୁ ବସନ୍ତ, ଅନ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଘୋର ଆପତ୍ତି କରିବାର ଦେଖାଗଲା । ସମସ୍ତଙ୍କ ବିରୋଧ ହେଲା ଓ ଡ୍ରାଟ୍ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ତଣେ କାରିଗର

ଭବରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଯଦ୍ୱିତ ସମାନ ହୋଇ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି ବିଷୟ ଏତେ ଭୀଷଣ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ଯେ, କେମ୍ବ୍ର ନିରୁପାୟ ହୋଇ ଗ୍ରାସଗୋ ହାତୀକୁ ଘିର କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମାମୁ ମହରିହେତ୍ ଜଣେ ବହୁଳ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗ୍ରାସଗୋ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଗୋଟିଏ କାମରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଇ ଦେଲେ । ସୌଭାଗ୍ୟକୁ ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଗୋଟିଏ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣାଗାର ଖୋଲିଦିବା ଲାଗି ଯଦ୍ୱାଦି ମଗା ହୋଇ ଆସିଥାଏ । ଏହି ଯଦ୍ୱାଦିକୁ ସଫାସୁଦ୍ଧ କରିବା ଏବଂ ଖଜାଖଣ୍ଡି କରି କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ଲୋକ ଖୋଜା ଯାଉଥାଏ । ଭାଗ୍ୟକୁ କେମ୍ବ୍ର ଓ ଗ୍ରାସ ଯାଇଁ ସେଇଠି ଭୁଟିଗଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉଦ୍ଧିରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଗଲା । ତାଙ୍କୁ କେତେକ ସପ୍ତାହକାଳ ହାତଭଙ୍ଗା ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ମଦୁରା ମିଳିଥିଲା ପ୍ରଥମେ ପାଞ୍ଚ ପାଉଣ୍ଡ, କିନ୍ତୁ ଯଦ୍ୱାଦି ସଜାଡ଼ିବା କାମ ଯେ ଏତେ ଭଲ ଭାବରେ କଲେ ଯେ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କରୁ ପକ୍ଷ ଖୁସି ହୋଇ ତାଙ୍କ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଘର ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର “ଗଣିତଶାସ୍ତ୍ର ଲାଗି ଉପଯୋଗୀ ଯଦ୍ୱାଦି ସୁସୁତକାରୀ” ଭାବରେ ସେ କ୍ରମଶଃ ଜନପ୍ରିୟ ହୋଇ-ଉଠିଲେ ।

କେମ୍ବ୍ର ସାତଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ୧୭୫୭ ରେ । ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କର ବୟସ ଏକୋଇଶ । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାମ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଗଲା । ଚିକିତ୍ସା ଶାସ୍ତ୍ରରେ ପରୀକ୍ଷା ଲାଗି ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଯଦ୍ୱାଦି ନିର୍ମାଣ ଲାଗି ବହୁ ଗ୍ରାହକ ଭୁଟିଲେ । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଭାଷ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ତଙ୍କର ଯୋସେଫ୍ ବୁକ ତାଙ୍କ ଯଦ୍ୱାଦି ତିଆରି କରିବାରେ ଖୁସିହୋଇ ସମୟେ ସମୟେ କମିଶନ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥାନ୍ତ । କେମ୍ବ୍ର ସାତ ଖାଲି ମରମତି ଓ ଖଜାଖଣ୍ଡି କାମ କରନ୍ତ ନାହିଁ, ବେଳେବେଳେ ନୂଆ ଯଦ୍ୱାଦି ମଧ୍ୟ ମନକୁ ତିଆରି କରିଥାନ୍ତ । ତଙ୍କର ବୁକ କେମ୍ବ୍ରଙ୍କ କାରିଗରୀ ଓ ଉଦ୍ଭବନ ଶକ୍ତି ଦେଖି ବିଶେଷଭାବରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ-ପଡ଼ିଲେ ।

କ୍ରମେ କ୍ରମେ ତାଙ୍କର ଆଦର ବଢ଼ିଲା । ପ୍ରଥମେ ସେ ଖୁବ୍ କମ୍ ପାରିଶ୍ରମିକ ନେଉଥିଲେ । ଏତେ କମ୍ ପାରିଶ୍ରମିକ ନେଲେ ଯେ ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ ହିସାବ କରି ଦେଖିଲେ ଯେ, ଲାଭ ହୋଇଛି ମୋଟ ୬୦ ପାଉଣ୍ଡ । ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଏହାପରେ ଜଣେ ରହିବା ପାଇଁ ଘିର କଲେ ।

କନ୍ ଜୋଇଦ ନାମରେ ଜଣେ ଲୋକ ରହିହେଲେ ଜିନ୍ଦି ଟଙ୍କା ଧାର ସ୍ୱରୂପ ଦେବାପାଇଁ । ସର୍ତ୍ତ ରହିଲା—ଯାହା ଲାଭ ହେବ ସେଥିରୁ ସେ ଭାଗ ନେବେ । ସାହାଯ୍ୟ କାରୀ ରହିବା ପରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧରଣର ଉଚ୍ଚତା ପରିମାପକ ଯଦ୍ୱାଦି ତିଆରି କରି ବଜାର ଦରପାରୁ କମ୍ ଦରରେ ବିକିଲେ । ସଙ୍ଗୀତ ଉପଯୋଗୀ ବାଦ୍ୟଯଦ୍ୱାଦି ଯଥା—ବେଲେଲା,

ବଂଶୀ, ସୀତାର, ଗିଟାର ଆଦି ମଧ୍ୟ ତିଆରି ଶୁଭିଳ । ଲୋକେ ଏସବୁ କାର ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ । ଲୋକଟା ଗୀତ ବା ସଙ୍ଗୀତର ନାଁ ଧରେନା, ତାଳ ଲୟ ଜାଣେନା, ତଥାପି ସୁନ୍ଦର ବାଦ୍ୟପଦ ତିଆରି କରିବାରେ କିଏ ବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନହେବ ?

ଏହାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ତାଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ପରିସ୍ଥିତି କ୍ରମଶଃ ସୁଜଳ ହୋଇ ଆସିଲା । ୧୭୬୪ ରେ ସେ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିରକଲେ ବିବାହ କରିବେ । ତାଙ୍କର ଜଣେ ଆସୀୟା ମାର୍ଗୀରେଟ ମିଲରଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ବିବାହ ହେଲା । ବିବାହ ପରେ ଗୁମସ୍ତାଗାର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ସ୍ତ୍ରୀ ଡିଙ୍ଗ୍‌ସ୍ଟ୍ରିଟରେ ଗୋଟିଏ ଉଡ଼ା ଘରେ ବସବାସ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ମାର୍ଗୀରେଟଙ୍କୁ ସେ ଦିନଠାରୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ମାର୍ଗୀରେଟ ମଧ୍ୟ କେମ୍‌ସଙ୍କ ଭଳି ବଡ଼ ମଦୁର ସ୍ୱଭାବର ଥିଲା । ଶୁଦ୍ଧ ଉତ୍ତୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା, ସରଳ, ମିଠା ।

ବିବାହର କିଛିଦିନ ପୂର୍ବରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ହଠାତ୍ ଦିନେ ବରଦଳଲେ ଗୋଟିଏ ବାଷ୍ପୀୟ ଇଞ୍ଜିନର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମରମଟି କରିବା ପାଇଁ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଲା- ବେଳେ ଦେଖାଇବା ଲାଗି ସେଭଳି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଦରକାର କରୁଥିଲେ । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନିୟନ୍ତାଟି ଥିଲା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ୧୭୦୨ ରେ ବିଖ୍ୟାତ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଥୋମସ ନିଉଟନଙ୍କୁ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ । ଆଗରୁ କୋଇଲ ଖଣିରୁ ପାଣି ପମ୍ପକରି ଉଠାଇବା ଲାଗି ଏପରି ଇଞ୍ଜିନ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଇଞ୍ଜିନ ତାହାରୁ ଚିକିତ୍ସା ଲବ୍ଧ ଧାରଣର ।

ପ୍ରଥମେ ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଟି ଏକ ଗୋଲକାର ପାତ୍ର ଆକାରରେ ଥିଲା । ବାୟୁର ଉପ ଦ୍ୱାର ଏହା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହୋଇପାଉଥିବା କୋଇଲ ଦ୍ୱାର ଏହାର ଉତ୍ତାପ ସୃଷ୍ଟି କରପାଉ ଥିଲା । ଯନ୍ତ୍ରଟି ସହିତ ଗୋଟିଏ ପିଷ୍ଟନ୍ ସଂଯୁକ୍ତ ରହିଥାଏ । ପିଷ୍ଟନର ସ୍ପର୍ଶମାତ୍ରକେ ପିଷ୍ଟନ୍ ତଳେ ରହୁଥିବା ବାୟୁ ବାମ ଆକାରରେ ଉପରକୁ ଉଠି ଆସୁଥିଲା । ଥଣ୍ଡାଯାଣି ଆସେ ଆସେ ଏହି ଗୋଲକାର ପାତ୍ର ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲମାତ୍ର ବାଷ୍ପସବୁ ଜମାଟ ବାଦପାଇ ଏକ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିଲା । ସିଲିଣ୍ଡର ବା ଗୋଲକାର ପାତ୍ରର ନିମ୍ନ ଦେଶର ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ମାତ୍ରକେ ଉପରୁ ଉପ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆସି ପଡୁଥିଲା । ଏହାର ପିଷ୍ଟନ୍ ତଳକୁ ଖସିଆସେ ଏବଂ ପମ୍ପ ଉଲୁହୁଏ ।

କାନ୍ଥର ଉତ୍ତମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାଷ୍ପୀୟ ଇଞ୍ଜିନ ତିଆରି କରିବା ଦିଗରେ ପ୍ରଥମେ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ । ଲୋକେ-ଏହି ଇଞ୍ଜିନକୁ ବାଷ୍ପୀୟ ଇଞ୍ଜିନ ନକହି ଆଗ୍ନେୟ ବା ଫାୟାର ଇଞ୍ଜିନ ବୋଲି କହୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ବାଷ୍ପଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା । ଏହା ଅତି ପ୍ରାଚୀନ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ବାଷ୍ପୀୟ ଇଞ୍ଜିନ ଦେଖୁ, ସ୍ତମ୍ଭ ବା ଆକାରରେ ଏହା ସହିତ କୌଣସି ସାମଂଜସ୍ୟ ନାହିଁ । ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବାଷ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ଲାଗି ଏଥିରେ ବହୁ ପରିମାଣରେ କୋଇଲ ଦରକାର ହୁଏ ।

ତେଣୁ କୋଇଲ ଖଣି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ବହୁତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଲାଗୁଥିଲା । କୋଇଲ ଖଣିମାନଙ୍କରେ ସିନା ନଷ୍ଟ ହୋଇପାଉଥିବା କୋଇଲ ନ୍ୟବହାର କରିହେଉ, ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ତ କୋଇଲ ଖଣିବା ଅଧିକ ବ୍ୟୟଯାଚେ । ନିଉକମନଙ୍କ ଇଞ୍ଜିନର ନମୁନାକୁ ଦେଖି ସାଟଙ୍କର ମନେହେଲା ଏ ଗୋଟାଏ ଖୋଜଣା । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଦେଖିବା ପରେ ପରେ ଏକ ଉନ୍ନତ ପରଶର ଇଞ୍ଜିନ ତଆରି କରିବା ଲାଗି ବହୁତ ଚିନ୍ତାକଲେ । ନିଉକମନଙ୍କ ଇଞ୍ଜିନର ଦୁଇଟି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ । ବାଷ୍ପ ଜମାଟ ବାନ୍ଧବା ପାଇଁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ଥଣ୍ଡାଜଳ ସିଲିଣ୍ଡର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଇଞ୍ଜିନ ରାତିମତ କାମ କଲାପରେ ବିନା କାରଣରେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି । ସାଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେ, କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର କାରଣ ନିଶ୍ଚୟ ଉଦ୍ଭବେ ରହିଛି । କାରଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ହେବ । ଏସବୁ ଫୁଟିର କାରଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଲେ । କେତେ ପାଣିରୁ କେତେ ବାଷ୍ପ ହେଉଛି ସେ ହିସାବ କରି ଦେଖିଲେ ପାଣି ବାଷ୍ପରେ ପରିଣତ ହେବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିବାବେଳେ ଉତ୍ତାପର ମାତ୍ରା କେତେ ରହିଛି ଏବଂ ବାଷ୍ପର ଉପ କେତେ ହେଉଛି ସବୁ ଚିକିନିଷି ଉଦ୍ଭବେ ଦେଖାଗଲା । ବାଷ୍ପ ସାହାଯ୍ୟରେ ଉତ୍ତାପ ଗରମ ପାଣି ଯୁଗ୍ମରୁ ମଧ୍ୟ ସେ ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ ଯେ, ପାଣି ଫୁଟିବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିବାବେଳକୁ ବାଷ୍ପର ଓଜନ ଛୁ ଗୁଣ ବଢ଼ିଯାଉଛି ।

ଏସବୁ ପରୀକ୍ଷା ପରେ ସେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଯେ, ଅନ୍ୟ ବାୟବୀୟ ଇଞ୍ଜିନ ଭଳି ନିଉକମନଙ୍କ ଇଞ୍ଜିନ ମଧ୍ୟ କେତେକ ଭୁଲ ନୀତି ଉପରେ ଗୁଡ଼ିଷ୍ଟିତ । ସେ ଚିନ୍ତା କରି ଦେଖିଲେ ଯେ, ପ୍ରଚଳିତ ଇଞ୍ଜିନର ପ୍ରଧାନ ଫୁଟି ହେଉଛି ବାଷ୍ପକୁ ଜମାଟ କରିବା ପାଇଁ ଥଣ୍ଡାପାଣି ଅନେକ ଭର୍ତ୍ତି କରିଦେବା ଫଳରେ ସିଲିଣ୍ଡରଟି ଥଣ୍ଡାହୋଇ ଯାଉଛି । ସିଲିଣ୍ଡରକୁ ଗରମ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ବାଷ୍ପ ଦରକାର । ଏହା ଫଳରେ ବହୁ ପରିମାଣରେ ବାଷ୍ପ ନଷ୍ଟ ହେଉଛି । ଏହି ଭୁଲ ସଂଶୋଧନ ଲାଗି ସେ ବହୁଗୁଡ଼ି ଅନୁସନ୍ଧାନ ହୋଇ ଚିନ୍ତା କରିଛନ୍ତି । ଶେଷରେ ସିଏ କଲେ ଯେ, ବାଷ୍ପ ପୂର୍ଣ୍ଣଉପଯୋଗ ଲାଗି ପ୍ରଥମରେ ବାଷ୍ପ ସେମିଟି ଗରମ ହୋଇ ରହିଥିବ, ସେହିଭଳି ସିଲିଣ୍ଡରକୁ ମଧ୍ୟ ସବୁବେଳେ ଗରମ କରି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଦୃତୀୟରେ ବାଷ୍ପ ଜମାଟ ବାନ୍ଧବା ପରେ ସେତିକି ପାଣିସ୍ପଷ୍ଟହେବ ଏବଂ ସେହି ପରିମାଣରେ ପାଣି ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଯାଇଥିବ ସେସବୁକୁ ଶହେଡ଼଼ା ଉତ୍ତାପମାତ୍ରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥଣ୍ଡା କରାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି ତଥ୍ୟକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଡେମ୍ପସ୍ଟ ସାଟଙ୍କୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଲାଗି ଯାଇଥିଲା । ୧୭୬୫ ମସିହାର ଗୋଟିଏ ରବିବାର । ଶସ୍ତାରେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ତାଙ୍କ ମନକୁ ଗୋଟିଏ କଥା ଆସିଲା । ଗୋଟିଏ ବାଷ୍ପପୂର୍ଣ୍ଣ ସିଲିଣ୍ଡର ସାଥୀକୁ ଗୋଟିଏ ବାୟୁ ହୀନ ଖାଲି ପାତ୍ରକୁ ଯୋଡ଼ି ସିଏ ବାଟ ରଖାଯାଏ, ତା'ହେଲେ ବାଷ୍ପ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ

ଖାଲି ପାତ୍ର ମଧ୍ୟକୁ ମାଡ଼ି ଆସିବ ଏବଂ ଉଭୟ ପାତ୍ରର ପ୍ରସ୍ତର ସମାନ ରହିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଉଲ୍ଲୁ ରହିବ । ପାତ୍ରଟିକୁ ଯଦି ଖୁବ୍ ଥଣ୍ଡା ରଖାଯାଏ, ବାଷ୍ପ କମାଟ ବାନ୍ଧିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାତ୍ର ଭିତରୁ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ନିଷ୍କାସ ପ୍ରବେଶ କରିବ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଇଂଜିନରେ ବାଷ୍ପକୁ ଜଳରେ ପରିଣତ କରିବା ଲାଗି ଅଲଗା କଣ୍ଡେନସର୍ ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରିବା କଥା ଜେମ୍ସ୍ ଫାଟ ପ୍ରଥମେ ଉଦ୍ଭବନ କରିଥିଲେ । ସେ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିବାପରେ ବହୁଦିନ ଧରି ଯେଉଁ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରିଆସୁଥିଲେ ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଲେ । ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା ସିରିକ୍ସ ଓ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ପାଖରେ ଥିବା କେତେକ ବ୍ୟବହାରୀ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ନେଇ ସେ ତାଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ଚଳାଇବା ପରେ ଗୋଟିଏ ଇଞ୍ଜିନର ନମୁନା ତିଆରି କଲେ । ଅଲଗା କଣ୍ଡେନସର୍ ବ୍ୟତୀତ ପରୀକ୍ଷା ଚଳାଇ ଚଳାଇ ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଲା ।

ପିସ୍ତନକୁ ତଳୁ ଉଠେଇବା ପକେଇବା କାମପାଇଁ ବାୟୁର ଗୁଚ୍ଛ ଉପରେ ନିର୍ଭର ନ କରି ସେ ସିଲିଣ୍ଡର ଉପରଟିକୁ ବନ୍ଦ ରଖିଲେ । ବାଷ୍ପର ଉତ୍ପାଦନ ହିଁ ପିସ୍ତନକୁ ଉଠାଇବା କାମ ସାଧିତ ହେଲା । ଏହି ଇଂଜିନର ନମୁନାଟି ଜେମ୍ସ୍ ପାହା ପ୍ରଥମେ ତିଆରି କରିଥିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଦକ୍ଷିଣ କେନେଡିଆନ ବିଜ୍ଞାନ ମିଉଜିୟମରେ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଛି । ଏହା ସୁଦ୍ଧର ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲ ।

ନମୁନାଟି ସିନା ତିଆରି କରିଦେଲେ, ପୁରୁପୁରି ଇଞ୍ଜିନଟିଏ କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବଡ଼ କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ହୋଇପଡ଼ିଲା । ନମୁନା କରିବା ବେଳେ ଯେଉଁ ଅସୁବିଧା ସେ ଅନୁଭବ କରୁ ନ ଥିଲେ, ଇଞ୍ଜିନଟି ପୁରୁ କରିବା ବେଳକୁ ସେ ଅସୁବିଧା ବିଶେଷ ଉପରେ ଅନୁଭୂତ ହେଲା । ବାରମ୍ବାର ପରୀକ୍ଷା କରି କରି ଯାହା ଯେତେବେଳେ ଭୁଲ ଦେଖାଗଲା, ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ପରୀକ୍ଷା ବେଳେ ରେଜିଷ୍ଟର ପୁରୁପୁରି ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା ଫଳରେ ଡ୍ରାଷ୍ଟର ରଶ୍ମିଗୁଡ଼ିକ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତଳର ବ୍ଲାକ୍ କେବଳ ତାଙ୍କୁ ଏକ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଦେଇଥିଲେ । ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଦେଶର ଲେକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ମିତବ୍ୟୟୀ । ଜେମ୍ସ୍ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଦେଶର ଲେକ ଉପରେ ଟଙ୍କା ଧାର କରିବାକୁ ଭଲ ପାଉ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିନା ଅର୍ଥରେ ଇଞ୍ଜିନ ନିର୍ମାଣ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ଉଠିବା ହେତୁ ସେ ରଶ୍ମି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ।

ଏକ ଦିଗରେ ବହୁ ପରିମାଣରେ ଋଣ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ କେତେକ ଇଂଜିନିୟର ଡ୍ରୁଟିକୁ ସୁଧାରି ନ ପାରିବା ହେତୁ ସେ ଉଦ୍ଧୃତ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଏପରିକି ଥରେ ଥରେ ସେ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସିପଡ଼ନ୍ତି । ଉଦନ୍ତ, ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମ ପଣ୍ଡ ହୋଇଯିବ କି ? ଏହି ଚିନ୍ତାରେ ତାଙ୍କର ବୟସ ବେଶୀ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅଣ୍ଟା ନଇଁଆସିଲା, ଗାଲ ପଶିଗଲା, ସବୁବେଳେ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି ।

ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କ ନିଜର ପରିବାର ବଡ଼ ଉଠିଥାଏ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ । କ୍ରମଶଃ ତାଙ୍କର ଦୁଇବୟସା ବଢ଼ିଗଲିଲ । ଅବସ୍ଥା ଏତେ ଶୋଚନୀୟ ହୋଇଉଠିଲା ଯେ, ନିରୁପାୟ ହୋଇ ଯେ ଘିର କଲେ ଇଞ୍ଜିନଟି ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି, ସେମିତି ଥାଉ । ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ସେ ଇଞ୍ଜିନଟିର ମାଲିକ ସ୍ୱୟର ଦୁଇ ଦୃତାୟାଂଶ ଶ୍ୱିରଲିଙ୍ଗସାୟାର ଲୁଗା ରେଳ କାରଖାନାର ମାଲିକ ତକର ଶେବେକକୁ ବିକି ଦେଲେ । ଇଞ୍ଜିନଟି ପୁରୁପୁରି ତିଆରି କରିବା ପରେ ତାଙ୍କ କାରଖାନାରେ ତମି ରହୁଥିବା ଜଳ ନିଷ୍କାସନ କାମରେ ବ୍ୟବହାର ଲାଗି ଯେ ଘିର କରିଥିଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ କିଛି ଭଲ କାମ କଲେ ବୋଲି ବିଶ୍ୱରୁ ନ ଥିଲେ । ତଥାପି ତକର ବୁଲୁକ ଠାରୁ ଆଣିଥିବା ଗଣତଳ ପରିଶୋଧ ହୋଇ ପାରିଲା ।

ରଣ ପରିଶୋଧ ସିନା ସରିଲା ହେଲେ ଘରର ଦୁଇବୟସା ସରିଲା ନାହିଁ । ପରିବାର ବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଲା, ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତତଃ ଖୁଆଇ ପିଆଇ ପ୍ରଶ୍ନରେ ରଖିବାଲାଗି ସେ ଶେବେକାରର ପତ୍ନୀ ଧରି ବସିଲେ । ସେ ସ୍ୱଚ୍ଛଳଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସର୍ବେ କାମରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ଯନ୍ତ୍ରପାତି ତିଆରି ଓ ମରାମତି କାମରେ ତାଙ୍କର ପାହା ବା ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିଲା, ସର୍ବେ କାମରେ କେବେ କରିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛିଦିନ ପରେ ଏ କାମରେ ସେ ଖୁବ୍ ସୁଖ୍ୟା ଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ ।

କୌଣସି ଗସ୍ତାଦାଟ କରିଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପାଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଇନ୍ ବୁକ୍ସାତ ହୋଇଥାଏ । ପାଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଆଇନ ସୁବର୍ଦ୍ଧନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଦ୍ୱାଉସ ଅଫ୍ କମନସ୍ ର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କମିଟି ଦ୍ୱାରା ଯୋଜନାର ବିଷୟ ହୋଇଥାଏ । ଫୋର୍ଥ ଏବଂ କ୍ଲାଉଡ୍ ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ ସଂଯୋଗ ରକ୍ଷା ଲାଗି ଜେମ୍ସ ମାପରୁପ କରୁଥିବା ବେଳେ ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଭାବରେ ଏହି ଯୋଜନା ସମ୍ପର୍କରେ ଦ୍ୱାଉସ ଅଫ୍ କମନସ କମିଟି ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ଜେମ୍ସ ଓଡ଼ିଆକୁ ଡକାଯାଇଥିଲା । କମିଟି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲାପରେ ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୋକା ବୋଲି ଗୁଡ଼ିଥିଲେ । ତେବେ ସେ ପାହାହେଉ ଲକ୍ଷନ ପିବାଦ୍ୱାରା ନିଜର ବହୁଳ ଉପକାର ହୋଇପାରିଥିଲା । ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଏଭଳି ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣା ।

ନିଜ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ସ୍ୱଚ୍ଛଳଶ୍ୱକୁ ଫେରିଆସିବା ପରେ ବରମିଙ୍ଗହାମରେ ସୁପିଣ୍ଡିଟ ଏକ ବିରାଟ କାରଖାନା ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡରେ କେତେକ ବର୍ଷ ତଳେ ମଧ୍ୟ ବୋଲଟନ ଏହାକୁ ଗଢ଼ିଥିଲେ । ଇଂଲଣ୍ଡ ଇଂରାଜରେ ଏହାହିଁ ସର୍ବପ୍ରଥମ ବୃହତ୍ କାରଖାନା । ହଜାର ହଜାର ଲୋକ କାମ କରୁଥିଲେ । ଇସ୍ତାତ କଂସା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜିନିଷପତ୍ର ତିଆରି ହେଉଥିଲା । ପୁରୁଣାକାଳିଆ ଘଣ୍ଟା, କାଚ ଜିନିଷ ମଧ୍ୟ ତିଆରି ହେଉଥିଲା । କାରଖାନାଟିକୁ ଦେଖି ଜେମ୍ସ ଗୁଡ଼ି ହୋଇଯାଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏଠି ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତର ସ୍ତୁତି ତାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ପଡ଼ିଥିଲା । କାରଖାନା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସବୁ

ଗାଁ ଗହଳରେ ଅଟାକଳ ଗୁଡ଼କ ଖୁଲିବା ଭଳି ଜଳଚକ୍ର ଦ୍ଵାରା ଖୁଲିତ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପାଣି ନଥିବା ବେଳେ ଜଳସ୍ତର କମିଯିବା ହେତୁ ଉପାଦାନ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ତାଙ୍କ ବାଷ୍ପୀୟ ଇଞ୍ଜିନକୁ ଏଠି କାମରେ ଲଗାଇଲେ ଭଲ ଫଳ ହେବ ବୋଲି ଡେମ୍ଫର ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ । ସେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କାରଖାନାର ବୋଲଟନଙ୍କ ସହକାରୀ ଡକ୍ଟର ସ୍ଥଳଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜଣାଇଲେ । ଏହା ଶୁଣି ଡକ୍ଟର ସ୍ଥଳ ଖୁସି ହୋଇ ସେଭଳି ଇଞ୍ଜିନ ଲଗି ତାଙ୍କୁ ବରଦ ଦେଲେ । ୧୭୬୮ରେ ପୁଣି ଥରେ ସେ ଏହି କାରଖାନାକୁ ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଯାଇଥିବା ବେଳେ ବୋଲଟନଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ । ବୋଲଟନ ସାହେବ ବଡ଼ ଉଦାର ହୃଦୟର ଲୋକ ଥିଲେ । ସେ କୌଣସି କଥାରେ ଗର୍ଜି ପଡ଼ୁ ନ ଥିଲେ । ଡେମ୍ଫ ଓ ଗ୍ରାଟଙ୍କ ନିଜ ଇଞ୍ଜିନ ପ୍ରତି ଆତ୍ମା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଖରାପ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ହେତୁ ସେ ସବୁବେଳେ ମାଥା ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । କୌଣସି ଦାର୍ଯ୍ୟ ମୁଣ୍ଡାଇବା ମାତ୍ରେ ଦୁର୍ଲଭ ପାରିବେ କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ବହୁ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ । ବୋଲଟନ ସାହେବଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ଗଭୀର ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଦୁହେଁ ପରସ୍ପରକୁ ଏତେ ଭଲ ପାଇଗଲେ ଯେ, ଏହା ପରଠାରୁ ଯାହା କଲିବେ, ମିଳିମିଶି କରିବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ଡେମ୍ଫ ଓ ଗ୍ରାଟଙ୍କ ଇଞ୍ଜିନକୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ କାରଖାନାରେ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ବୋଲଟନ ସାହେବ ବିନା ଦ୍ଵିଧାରେ ଗୁଣି ହେଲେ । ଇଞ୍ଜିନଟିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକ ଛୋଟ କାରଖାନା ପର ନିର୍ମାଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଗଲା । ଇଞ୍ଜିନଟି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସହିତ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଯିବା ପରେ ବୋଲଟନ ସାହେବ ତାକୁ ବିଜ୍ଞା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ, କିନ୍ତୁ ଡେମ୍ଫ ସେ ଆଗରୁ ନିଜର ଅଧିକାରର ଦୁଇ ଦୃତାୟୀ ଡକ୍ଟର ସୋବକଙ୍କୁ ବିଜ୍ଞା କରି ସାରିଛନ୍ତି । ଏକଥା ତାଙ୍କୁ ଜଣାନଥିଲା । ବୋଲଟନ ଡକ୍ଟର ସୋବକଙ୍କୁ ବିଜିବାପାଇଁ ସ୍ଵାକୃତି ଦେଲେ ନାହିଁ ।

ଡକ୍ଟର ସୋବକ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ବିଜିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ଡେମ୍ଫ ମଧ୍ୟ ଯାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁରେଧ କଲେ, ମାତ୍ର ଡକ୍ଟର ସୋବକ କିଛି ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ସେତେବେଳକୁ ଡେମ୍ଫ ମାପରୁପ କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଆନ୍ତ । ହାମିଲଟନଠାରେ କୁଇଟ ନଦୀ ଉପରେ ପୋଲ ତିଆରି ତାଙ୍କରି ଦ୍ଵାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ଆଇର, ଗୁଆସଗୋ, ଗ୍ରାନଟ କୁଇଟ ଓ ଫୋକ ନଦୀରେ ବହର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ସେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ବିଖ୍ୟାତ କାଲେଡୋନିୟାନ କେନାଲ ନିର୍ମାଣ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରଶଂସନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ । ଅବସର ସମୟରେ ସେ ଦୁରତା ପରିମାପ ଲଗି ମିକ୍ରୋମିଟର, ଉଚ୍ଚତା ପରିମାପକ ଯନ୍ତ୍ର (କ୍ଵାଗ୍ରାଣ୍ଡ) ଅଙ୍କନ ଯନ୍ତ୍ର ଆଦି ତିଆରି କରି କିଛି କିଛି ରେଜିଗାର କରୁଥିଲେ ।

୧୭୭୩ ମସିହାର ଏକ ଘଟଣା ତାଙ୍କୁ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଆଘାତ ଦେଇଥିଲା ।

କାଲେଡୋନିୟାନ୍ କେନାଲ କାମ ଭଲିଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପିଲା ଜନ୍ମ ହୋଇଛି ଖବର ଆସିଲା । ସେ ଘରକୁ ଯାଇ ପଢ଼ୁଥିଲା ବେଳକୁ ପିଲା ସହିତ ମା'ର ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଜେମ୍ସ ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ଧରି ଫେରାଗଲା । ପିଲା ତିନିଟିଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଆଦର ସେମାନେ କରୁଥିଲେ ।

ସେହି ବର୍ଷ ତଳର ଯୋବାକ ମଧ୍ୟ କପର୍ବକ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଗଲେ । ସେ ୪୯୦ ଅଗ୍ରବରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଯେ, ସାତଙ୍କ ଇଞ୍ଜିନ୍‌ରେ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ଅଂଶ ଥିଲା ସେତେକ ମଧ୍ୟ ବିକିଦେଲେ । ଏହି ଅଂଶତକ ବୋଲଟନ ସାହେବ କିଣିବା ହେତୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ପାଇଁ ଜେମ୍ସଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସୁବିଧା ହୋଇଗଲା । ୧୭୬୪ ବେଳକୁ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ସ୍ୱଳ୍ପକ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ନେଇ ବେମିଙ୍ଗହାମକୁ ନେଇ ଆସିଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ଜେମ୍ସ ସାତଙ୍କର ବୟସ ୩୮ ବର୍ଷ । ଗତ ୧୧ ବର୍ଷ ଧରି ସାଧନା ଚଳାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପୁଣ୍ୟାଙ୍ଗ ଇଞ୍ଜିନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ସେ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲେ । ଏଣୁ ସେ ବ୍ୟବସାୟ ସବୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଇଞ୍ଜିନ୍ କାମରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ପୁଣି ପରୀକ୍ଷା ଭଲିଲା । ପୁଣି ଛୁଲ, ସିଲିଣ୍ଡର ଡିମାକ୍ସିଟି ହୋଇଥିବାରୁ ଇଞ୍ଜିନଟି ଭଲ ଭାବରେ ଭଲିପାରୁ ନାହିଁ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଧାରଣା ହେଲା । ତାଙ୍କର ଅଂଶାଦାର ବୋଲଟନ ସାହେବ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ଯଦ୍ଦ ଉଇଲକିନସନଙ୍କ ଠାରୁ ଜେମ୍ସଙ୍କ ବରଦ ଅନୁଯାୟୀ ସିଲିଣ୍ଡରଟିଏ ମଗାଇ ଦେଲେ ।

ଏହି ସିଲିଣ୍ଡର ସାହାଯ୍ୟରେ ସୁନ୍ଦର ଏକ ଇଞ୍ଜିନ ଗଢ଼ ଉଠିଲା । ବୋଲଟନ ସାହେବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଇଞ୍ଜିନ ତିଆରି କରିବା ଲାଗି ଆୟୋଜନ ଭଲିଲା । ଏହି ଇଞ୍ଜିନର ପ୍ରଥମ ଗ୍ରାହକ ହେଲେ କର୍ଣ୍ଣ-ସ୍ପାର ଟିଣ ଖଣି କମ୍ପାନୀ । ପୁରୁଣା ଇଞ୍ଜିନ ବ୍ୟବହାରରେ ନାନା ଅସୁବିଧା ରହିଥିବା ହେତୁ ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ଆସି ପଢ଼ୁଥିଲା ଯେ କେତୋଟି ଖଣିର କାମ ପୂର୍ଣ୍ଣପୂରି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା, କିନ୍ତୁ ଏହି କମ୍ପାନୀର ଲୋକଙ୍କ ଆଚରଣ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ଭଲ ନଥିବା ହେତୁ ଜେମ୍ସସାହେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଖରପ ଇଞ୍ଜିନ ଧରାଇ ଦେଲେ । ଇଞ୍ଜିନଟି ଯଦି ଖରପ ନଥିଲା, ତଥାପି ସେ ବସାଇବାରେ ତିକେ ଏପଟ ସେପଟ କରି ଦେଇଥିବାରୁ ଦିନ-ରାତି ଖାଲି ଡୋରରେ ଶବ୍ଦ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଉଇଲିୟମ ମରଡ଼କ ନାମରେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଇଞ୍ଜିନଟିକୁ ଦେଖି ଦେଖି କିଭଳି ଭାବରେ ଚଳାଇବାକୁ ହେବ ଜାଣିପାରିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଘଟ ଦେଶର ଲୋକ । ଜେମ୍ସ ତାଙ୍କୁ ନିଜର ସହକାରୀ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ତା ପରଠାରୁ ତାଙ୍କର ଆଉ ଟିଣ କମ୍ପାନୀ କରୁ ପକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ ଆଉ କୌଣସି ମନାନ୍ତର ରହିଲା ନାହିଁ ।

ଦେମ୍ଭ ସାତଙ୍କ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରାଣସା ବଦଳା ତାଙ୍କ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ବହୁତ ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ କମିରହୁଥିବା କଳ ଉପରକୁ ଉଠେଇ ହେଲା । ପୂର୍ବ କଳକବିତାରେ ଯେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଲଗୁଥିଲା ତାହାଠାରୁ କମ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଲଗିଲା ।

ଶିଶୁ ଖଣିର ଏହି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସଫଳତା କ୍ରମଶଃ ଲୋକମୁଖରେ ପ୍ରସରିତ ହେବା ମାତ୍ରେ ବହୁତ ଗ୍ରାହକ ଭୁଲିଲେ । ଏଭଳି କି ପ୍ରାୟଶ ଭଲ ବାହାର ଦେଖିବା ମଧ୍ୟ ବରଦ ଆସିଲା । ବୋଲଟନ ବ୍ୟବସାୟରେ ଭବିଷ୍ୟତ ସଫଳତା ଫେରି ଉଠି ଖୁସି ହୋଇଗଲେ ।

ଏହାପରେ ମନ ୧୯୨୭ ରେ ପୁଣି ବିବାହ କଲେ । ତାଙ୍କ ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ ମାକାଗେଗର । ଏହି ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷାରୁ ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନ ସ୍ତେଗରୀ ଓ ଦେସିଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ବିବାହର ପ୍ରଥମ ଦଶବର୍ଷ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଆନନ୍ଦ ଭରାସରେ କଟିଥିଲା । ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ହୋଟକାଟର କଳକବିତା ଏହି ସମୟ ଭିତରେ ଉତ୍ତମବନ କରିବାକୁ ସେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । କପି ମେସିନ୍ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଉତ୍ତମବନ । ଗୋଟିଏ କ'ଣ ଲେଖିଯାରିବା ପରେ ତା'ର ନମୁନା ରଖିବା ଲାଗି ପୁଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲେଖିବା ଲାଗି କଷ୍ଟ ହେବା ଯୋଗୁଁ ସେ ଏହି ଅସୁବିଧା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ କାମ ହାତ କପିମେସିନ୍ ତିଆରି କଲେ । ସେହିଭାବେକେ ଟାଇପ ମେସିନ ହୋଇ ନ ଥାଏ, ତେଣୁ ଦୁଇଟି ତତୋଽଧିକ ଜିନିଷ ଏକାଠି ଲେଖା ହୋଇ ଉଠିଲେକି ସେ ଗୋଟିଏ କଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ଏହାର ନାମ ହେଉଛି “ବାଇଗ୍ରାଫର” । ଏହାଦ୍ଵାରା ଲେଖିବା ଲେକର ସମୟ ବଂଚିଲା, ପରିଶ୍ରମ ମଧ୍ୟ କମ ହେଲା ।

ଏହି ବାଇଗ୍ରାଫର କ୍ରମଶଃ ଏତେ ଜନପ୍ରିୟ ହୋଇଉଠିଲା ଯେ, ଯୋଗାଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ସବୁ ଅତିସମ୍ପାଦକରେ ଏହି ଯନ୍ତ୍ର ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ରହିଲା । ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ସାତ ସହଠାରୁ ବେଶୀ ଅର୍ଥ ସେକଗାର କରିପାରିଥିଲେ ।

କ୍ଲେରିନ୍ ବିଚିତ୍ର ପ୍ରଣାଳୀ, ତରଳ ପଦାର୍ଥର ଓଜନ ପରିମାପକ ଯନ୍ତ୍ର ଆଦି ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତମବନ କରିଥିଲେ । ଅବସର ସମୟରେ ହିଁ ସେ ଏହି ହୋଟ ହୋଟ କଳକବିତା ଉତ୍ତମବନରେ ମନଯୋଗ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

୧୯୩୧ ରେ ସାତ ଏପରି ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ନିର୍ମାଣ କଲେ ଯେଉଁଥିରେ ପାଣିକି ପମ୍ପକରି ଉଠାଇବା ଛଡ଼ା ବୁଲିବା ଫୁଲିବା କାମ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରିଲା । ଏହାକୁ ‘ସ୍ପେଟେଟିର’ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ବୋଲି କହୁଥିଲେ । ପୁଅିବା ଇତିହାସରେ ଏହି ଉତ୍ତମବନ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେଲା । ଏହି ଇନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ କରିବା ଲାଗି ତାଙ୍କୁ କଠୋର ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ସାତଙ୍କ ମୁଦୁ୍ୟବେଳକୁ ଲଡ଼ ଜାଣି ଲେଖିଥିଲେ—“ଦେମ୍ଭ ସାତ ଖାଲି ଗୋଟିଏ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଆମକୁ ଦେଇଗଲେ ନାହିଁ, ଆମର ସୁଖ ସମୃଦ୍ଧି ଲାଭ ଏକ ପଦ୍ମ ।

ଖୋଲି ଦେଇଗଲେ । ସେ ଯେଉଁ ଇଞ୍ଜିନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ସେଥିରେ ଯେକୌଣସି ଜିନିଷକୁ ଉଠିହେବ, ପୁଣି ଯୋଡ଼ ହେବ, ସେକୌଣସି ଜିନିଷ ଭିଡ଼ହେବ, ପ୍ରତାପଲି ପୁଷ୍ପ ଜିନିଷକୁ ମଧ୍ୟ ବୁଣିହେବ । ଏକ ବିରଟ ଦୁଇ ଜାହାଜକୁ ଉପରକୁ ଉଠେଇ ହୋଇପାରିବ, ଲୁଗା ବୁଣିହେବ, ଇସ୍ପାତ ଭଳି କଠିନ୍ ଜିନିଷକୁ ମଧ୍ୟ ଫିଟା ଭଳି ପତଳା କରିହେବ । ସମୁଦ୍ରର ଉତ୍ତାଳ ତରଙ୍ଗମାଳା ମଧ୍ୟରେ ଜାହାଜକୁ ମଧ୍ୟ ଭଣିହେବ । ମଣିଷର ଦୁର୍ବଳ ହାତକୁ କେମ୍ବ୍ର ସାଟ ପ୍ରବଳ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏଭଳି ମହାଦାନ ମଣିଷ ଇତିହାସରେ କେବେ କେହି ଦେଇ ନ ଥିଲା ।

ଏହି ଇଞ୍ଜିନ୍‌ର ଅନ୍ୟଏକ ପ୍ରକୃତି ଥିଲା ଯେ, ଏହା ଗତିଶୀଳ ନ ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ସାଟ ଏଭଳି ଇଞ୍ଜିନ୍ ତିଆରି କରିବାକୁ ଚିନ୍ତା କରିଥିଲେ, ମାତ୍ର ବୟସ ଅଧିକ ହୋଇଯାଇ ଥିବାରୁ ନିଜେ ସେ ତିଆରି କରି ନ ପାରି କିପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିବ, ତାହା ଲେଖିଦେଇ ଯାଇଥିଲେ । ଡର୍ଟ ଷ୍ଟିଫେନସନ ତାଙ୍କପରେ ପ୍ରଥମ ବାଷ୍ପୀୟ ବେଲଇଞ୍ଜିନ୍ ତିଆରି କଲେ ।

୧୭୯୦ରେ ସେ କାମ ଛାଡ଼ି ହାରପର ପାର୍ବତ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ସ୍ଥାୟୀ ଭବରେ ବସବାସ କଲେ । ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ୫୪ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିଲା । ହାଣ୍ଡସ୍ ଓର୍ବ୍‌ସ ଠାରେ ୫୦ ଏକର ଜମି କିଣି ଏକ ସୁନ୍ଦର ଘର ନିର୍ମାଣ କଲେ । ଘର ଗୁରିପାଖରେ ଏକ ମନୋରମ ଉଦ୍ୟାନ ତିଆରି କଲେ । ଏହାପରେ ପୁଣି ସେ ଦଶ ବର୍ଷକାଳ ଇଞ୍ଜିନ୍ କାମରେ ମଧ୍ୟ କଟାଇଥିଲେ ।

୧୮୦୦ରେ ସାଟ ଏବଂ ବୋଲଟନ ଦୁହେଁଯାକ ବ୍ୟବସାୟରୁ ଓହରି ଯାଇ ବ୍ୟବସାୟର ଦାୟିତ୍ବ ପୁଅମାନଙ୍କ ହାତରେ ଦେଇଦେଲେ । ସାଟ ନିଜ ଘରେ ବସିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ କାରଖାନା କରି ସେଥିରେ ସବୁବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତ, ଚିକିତ୍ସା ଶାସ୍ତ୍ର, ଆଇନ୍ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ପ୍ରତୀ କାମ ଆଦି ବିଷୟରେ ଆଗ୍ରହ ଥିଲା ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ । ଥରେ ଥରେ ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ ରାତି ପାହିଯାଏ । ଏପରିକି ଶୋଇବାକୁ ମନେପଡ଼େ ନାହିଁ ।

ଲୁନାର ସୋସାଇଟିର ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା ସଭ୍ୟ ଭବରେ ତାଙ୍କର ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟ ସାରଗର୍ଭ ହେଉଥିଲା । ବହୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଆସୁଥିଲେ ।

ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ କେମ୍ବ୍ରସାଟଙ୍କର ବୟସ ହୋଇଥିଲା ୮୩ ବର୍ଷ । ମୃତ୍ୟୁର କେତେ ବର୍ଷ ଆଗରୁ ସେ ବିପୁଳ ସମ୍ପାଦ ଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ । ଲଣ୍ଡନ ଏବଂ ଏଡିନବର୍ଗର ଫେଲୋପଦ ଲାଭ କରି ପାରିଥିଲେ । ଗ୍ରାମଗୋ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆଇନ୍ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ତାଙ୍କୁ ଡକ୍ଟର ପଦବୀରେ ସ୍ୱୀକୃତି କରିବା ଦ୍ୱାରା ସମଗ୍ର ଇଂଲଣ୍ଡରେ ତାଙ୍କର

ସମ୍ମାନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ପ୍ରାନ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ ଏକାଡେମୀର ସଦ୍ୟଭବରେ ତାଙ୍କୁ ଗୃହଣ କରାଯାଇ ଥିଲା । ପ୍ରାନ୍ତର ଲୋକଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଏହି ପଦ କାହାରିକୁ କେବେ ମିଳି ନ ଥିଲା ।

ସେ ଗଣିତ ଦୁଇ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ପାଠପଢ଼ା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ନିଜର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଗ୍ରୀନ୍‌କରେ ଏକ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠାଗାର ଖୋଲିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ବହୁ ଅର୍ଥ ଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ପାଠ୍ୟର ଉନ୍ନତି ଲାଗି ସେ ଗ୍ରାସଗୋ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଣିକୁ ଏକ ବାର୍ଷିକ ପୁରସ୍କାର ବିତରଣ ଲାଗି ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟନ କରିଦେଇ ଯାଇଥିଲେ ।

୧୮୧୯ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯ ତାରିଖରେ କେମ୍ବ୍‌ସ୍‌ ସାଟ ରିଭର୍‌ସ୍‌ ଗୃହଣ କଲେ । ପୂର୍ବ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ତାଙ୍କ ମୃତ ଶରୀରକୁ ତାଙ୍କର ସହଯୋଗୀ ବନ୍ଧୁ ବୋଲଟନ୍‌ଙ୍କ ସମାଧି ପାଖରେ ସମାଧି ଦିଆଯାଇଥିଲା । କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେସ୍ ମିନିଷର ଏବଂଠାରେ ଏକ ସ୍ମୃତିସ୍ତମ୍ଭ ନିର୍ମାଣ କରାଗଲା ।

ବିଶ୍ୱବିଚିତ୍ରା

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର (ଭାରତ)

ରାଷ୍ଟ୍ରପତି — ଜ୍ଞାନା ଦେବି ସିଂହ

ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତି — ଏମ. ଶ୍ରୀଦାୟତ ଭଲ୍ଲା

କେନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ

ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀ — ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଆଣବିକ ଶକ୍ତି, ମହାକାଶ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରୀ ।

ମିଷ୍ଟର ପି. ଭି. ନରସିଂହ ରାଓ — ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର

ମିଷ୍ଟର ପ୍ରଣବ କୁମାର ମୁଖାର୍ଜୀ — ଅର୍ଥ

ମିଷ୍ଟର ଆର. ଭେଙ୍କଟ ରମନ — ପ୍ରତିରକ୍ଷା

ମିଷ୍ଟର ପି. ପି. ସେଠି — ଘରୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀ

ମିଷ୍ଟର ଏସ୍. ବି. ରାୟ — ଯୋଜନା

ମିଷ୍ଟର ଏ. ବି. ଏ. ଘାନଶ୍ୟାମ ଚୌଧୁରୀ — ରେଳ ବିଭାଗ

ମିଷ୍ଟର ବିଷମ ନାରାୟଣ ସିଂହ — ସିଭିଲ୍ ସପ୍ଲାଇଜ୍

ମିଷ୍ଟର ପି. ଶିବଶଙ୍କର — ପେଟ୍ରୋଲିୟମ୍ ଏବଂ ଶକ୍ତି

ମିଷ୍ଟର ଆର. ଏନ୍. ମିର୍ସା — ସେତ

ମିଷ୍ଟର ବସନ୍ତ ସାଥେ — ରସାୟନ ଓ ସାର

ମିଷ୍ଟର ଏନ୍. ଡି. ତିସାସୀ — ଶିଳ୍ପ, ଇସ୍ପାତ ଓ ଖଣି

ମିଷ୍ଟର ବିଜୟ ରାୟ ରେଡ୍ — ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ବିମାନ ଚଳାଚଳ

ମିଷ୍ଟର ବି. ଶଙ୍କରନନ୍ଦ — ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପର୍ବତାର କଲ୍ୟାଣ

ମିଷ୍ଟର ବାରେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ — କୃଷି ଓ ଉନ୍ନୟନ

ମିଷ୍ଟର ଜଗନ ନାଥ କୌଶଲ — ଆଇନ, ନ୍ୟାୟ ଓ କମ୍ପାନୀ ବ୍ୟାପାର

ମିଷ୍ଟର ବିଶ୍ୱନାଥ ପ୍ରତାପ ସିଂହ — କମର୍ସ

ମିଷ୍ଟର ଭଗବତ ଝା ଆଡାଡ — ବିମାନ ଚଳାଚଳ ।

ମିଷ୍ଟର ଭୂତା ସିଂହ — ପାର୍ଲିୟାମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାପାର, ଖେଳ ଓ ବାସ

ଶ୍ରୀମତୀ ସେଲ୍ କାଉଲ୍ — ଶିକ୍ଷା ଓ ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ

ମିଷ୍ଟର ପି. ଶିବଶଙ୍କର — ଶକ୍ତି ଓ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ୍

ମିଷ୍ଟର ବାରେନ୍ଦ୍ର ପାଟିଲ — ଶ୍ରମ ଓ ପୁନର୍ବସତି

ମିଷ୍ଟର କେ ପି ସାଲରେ—ସମ୍ବାଦ ଓ ପ୍ରସାରଣ

ମିଷ୍ଟର ଦୁରିନାଥ ମିଶ୍ର—ଗ୍ରାମ ମଙ୍ଗଳ

ରାଜ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ମିଷ୍ଟର ଏନ୍-ଆର-ଲକ୍ଷ୍ମର—ବୃହତ୍

ମିଷ୍ଟର କେ ଏଲ. ଭଗତ—ବାସ ଓ ପାଲିଆମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାପାର

ମିଷ୍ଟର ପୋଗେହୁ ମକସାନା—କୃଷି

ମିଷ୍ଟର ସିଓରକ ପାଟିଲ—ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି, ଇଲେକ୍ଟ୍ରନିକ ପରିବେଶ
ଓ ସମୁଦ୍ର ବିକାସ

ମିଷ୍ଟର ଜି.କେ ଜାଫର ସେରିଫ—ରେଳ ବିଭାଗ

ମିଷ୍ଟର ଜେଡ଼. ଏ. ଆନ୍ସରୀ—ଜାହାଜ ଚଳାଚଳ ଓ ପରିବହନ

ଶ୍ରୀମତୀ ରମ ଦୁଲରୀ ସିନ୍ହା—ଶିଳ୍ପ ଇସ୍ତାଦ ଓ ଖଣି

ମିଷ୍ଟର ରମଚନ୍ଦ୍ର ରଥ—ରସାୟନ

ମିଷ୍ଟର ଖୁରସାଦ ଆଲମଖାନ—ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ବିମାନ ଚଳାଚଳ

ମିଷ୍ଟର ଏ.ଏ. ରହିମ—ବିଦେଶ ବିଭାଗ

ମିଷ୍ଟର ଗାର୍ଗୀ ଶଙ୍କର ମିଶ୍ର—ପେଟ୍ରୋଲିୟମ

ମିଷ୍ଟର ଭି. ଏନ. ଗାଡ଼ଗିଲ—ଯୋଗାଯୋଗ

ମିଷ୍ଟର ଏସ. ଏସ. କ୍ରାଷ୍ଟା—ଶିଳ୍ପ

ପର୍ଗାଡ଼ି ରମାରାଓ—ଅର୍ଥ

ମିଷ୍ଟର ପି. ପି ଏନ୍ ସିଂହ—ଶକ୍ତି

ମିଷ୍ଟର ମୋହସିନା କିଦସାଇ—ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ

ମିଷ୍ଟର ଦଳବୀର ସିଂହ—କୋଇଲା

ମିଷ୍ଟର ବୀରବ୍ରହ୍ମ ସିଂହ—ଶିଳ୍ପ

ମିଷ୍ଟର ପି ରେଙ୍କଟ ପୁରେୟା—ବୃହତ୍

ଉପମନ୍ତ୍ରୀ

ମିଷ୍ଟର ମଲ୍ଲିକାର୍ଜୁନ—ସମ୍ବାଦ, ପ୍ରସାରଣ ଓ ପାଲିଆମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାପାର

ମିଷ୍ଟର ପି. କେ. ଧନଗତ—ଶିକ୍ଷା ଓ ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ

ମିଷ୍ଟର ମହମ୍ମଦ ଉସମାନ ଆରିଫ—କୃଷି, ସିଭିଲ ସପ୍ଲାଇ

ମିଷ୍ଟର ଭି. ଏନ୍. ପାଟିଲ—ଯୋଗାଯୋଗ

ମିସ୍ ଜୁମୁଦ ବେନ ଯୋଶୀ—ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ

ମିଷ୍ଟର ପି. ଏ. ସାନମା—କମର୍ସ

ମିଷ୍ଟର କନ୍ଦନାଥ ରୟ, —ଶିଳ୍ପ, ଇସ୍ତାଦ ଓ ଖଣି

ଉତ୍ତର ଏମ. ଏସି. ସଂଜିବୀ ରାଓ—ଇଲେକ୍ଟ୍ରନିକ୍ସ

ମିଷ୍ଟର କେ. ପି. ସିଂହଦେଓ—ପ୍ରତିରକ୍ଷା

ମିଷ୍ଟର ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ପୂଜାରୀ—ଅର୍ଥ

ମିଷ୍ଟର ଅଭିଫ ମହମ୍ମଦ ଖାନ—କୃଷି

ମିଷ୍ଟର ଧରମବୀର—ଶ୍ରମ ଓ ପୁନର୍ବସତି

ମିଷ୍ଟର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ସିଂହ—ଶକ୍ତି

ମିଷ୍ଟର ରୁଲମ ନବା ଆକାଦ—ଆଇନ, ନ୍ୟାୟ ଓ କମାନୀ ବ୍ୟାପାର

ମିଷ୍ଟର ଅଶୋକ ଘାଲେଟ—ପର୍ଯ୍ୟଟନ

ମିଷ୍ଟର ଦିଗ୍‌ବିଜୟ ସିଂହ—ପରିବେଶ

ଉପରୋକ୍ତ ରାଜ୍ୟ, ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଓ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ରାଜ୍ୟ	ଗଭର୍ଣ୍ଣର	ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ	କେ.ସି.ଆହାହମ	ଏ-ଟି-ରମାରାଓ
ଆସାମ	ପ୍ରକାଶ ମେହ୍ରୋତା	ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶାସନ
ବିହାର	ଏ-ଆର-ଜିନ୍ଦସାଲ	କଗନାଥ ମିଶ୍ର
ଭୂତାନ	ଶ୍ରୀମତୀ ଶାରଦା ମୁଖାର୍ଜୀ	ମାଧବ ସିଂହ
ହରିୟାନା	ଗଣପତରେ ଦେବୀ ତାପସେ	ଉତ୍ତମଲଲ
ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ	ଏ-ଏସ୍-ରାନାର୍ଜୀ	ରମଲଲ
କାଶ୍ମୀର ଓ କାଶ୍ମୀର	ବି କେ. ନେହରୁ	ଫାରୁକ ଅବଦୁଲ
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର	ଆଇ-ଏଚ୍-ଲଟିଫ	ମିଷ୍ଟର ବନବ୍ରହ୍ମ ପାଟିଲ
କର୍ଣ୍ଣାଟକ	ଗୋବିନ୍ଦ ନାରାୟଣ	ରମକୃଷ୍ଣ ହେଗଡେ
କେରଳ	ରମଚନ୍ଦ୍ରନ	କେ. କରୁଣାକରନ
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ	ରାଗବତ ଦୟାଲ ଶର୍ମା	ଅର୍ଜୁନ ସିଂହ
ମେଘାଲୟ	ପ୍ରକାଶ ମେହ୍ରୋତା	କ୍ୟାପ୍ଟେନ ଡବଲିଉ-ଏ-ସାଙ୍ଗାମା
ମଣିପୁର	ଏସ୍-ଏମ୍-ଏଚ୍ ରଣେ	ରିସାଙ୍ଗ କେସିଙ୍ଗ
ନାଗାଲଣ୍ଡ	”	କେ.ବି. ଜାସୋକେ
ଓଡ଼ିଶା	ବି.ଏନ୍-ପାଣ୍ଡେ	କେ. ବି ପଟ୍ଟନାୟକ
ପଞ୍ଜାବ	ଉତ୍ତର ଏମ୍-ରେନା ରେଡ୍‌ଡ	ଦରବାର ସିଂହ
ରାଜସ୍ଥାନ	ଓ.ପି. ମେହ୍ରା	ଶିବ ଚରଣ ମାଥୁର
ତାମିଲନାଡୁ	ସାବିତ୍ରୀ ଅଲୀ	ଏମ୍-ଜି-ରମଚନ୍ଦ୍ରନ
ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ	ସି-ପି-ଏନ୍-ସିଙ୍ଗ	ଶ୍ରୀପତି ମିଶ୍ର
ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ	ଭୈରବଦତ୍ତ ପାଣ୍ଡେ	ଜ୍ୟୋତିବସୁ

ରଜ୍ୟ	ଗଉଣିକ	ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ତ୍ରିପୁର	ଏସ-ଏମ-ଏଚ-ବର୍ମା	ନିପେନ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ପିତ୍ତକାମ	ହୋମି-ଜେ-ଏଚ ତାଲେୟାରଖାନ	ନାର ବାହାଦୁର ଉସ୍ତାଦ
କେରଳ	ଶ୍ରୀମତୀ ଜ୍ୟୋତି ବେକେଟ ଚମଳ	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଶାସନ

କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ, ମୁଖ୍ୟ ଓ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ଟେରିଟରୀ	ମୁଖ୍ୟ	ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ଆଣ୍ଡାମାନ ଓ ନିକୋବର	ଏସ-ଏଲ-ଶର୍ମା	
ଚଣ୍ଡୀଗଡ଼	ଜେ-ସି-ଅଗରୱାଲ (ଡିପ୍ ଜମିନ୍ଦାର)	
ଦାଦ୍ରା ଓ ନଗର ହାବେଲି	ପ୍ରତାପ ସିଂହ ରାଲେ (ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ)	
ଦିଲ୍ଲୀ	ଜଗ ମୋହନ (ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣର)-କେଦାର ନାଥ ସାହାଣୀ (ଡିପ୍ ଏକ୍ସିକ୍ୟୁଟିଭ କାଉନ୍ସିଲର)	
ଗୋଆ ଦାମନ ଓ ଦିଉ	ଜଗମୋହନ (ଲେଫ୍ଟ ନାଣ୍ଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣର)	
ଲକ୍ଷାଦ୍ୱୀପ	ବି-ସାଲଜା (ଆଡ୍ମିନିଷ୍ଟ୍ରେଟର)	
ପଣ୍ଡିଚେରୀ	ଜେ-ଏମ୍ ଚଣ୍ଡୀ (ଲେଫ୍ଟ ନାଣ୍ଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣର)	
ମିଜୋରାମ	ଆଡ୍ମିନିଷ୍ଟ୍ରେଟର	ବ୍ରାଜେନ୍ଦ୍ର
	ଏସ-ଏନ-କୋହଲୀ	ଥେମପୁଟା
ଅରୁଣାଚଳ	ହରି ଶଙ୍କର ଦୁବେ (ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣର)	ଜେନରାଲ ଆପାଙ୍ଗ

କେତେକ ସମ୍ମାନସୂଚକ ପଦବୀ ଓ ଦୁରଦ୍ୱାର

ଭାରତରତ୍ନ—ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାରତୀୟ ସମ୍ମାନ ଜନିତ ଆସାର୍ତ୍ତ, କଳା, ଶିକ୍ଷା, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଜନସେବା ନିମନ୍ତେ ଏ ଆସାର୍ତ୍ତ ଦିଆଯାଏ ।

୧୯୫୭ ମସିହାରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରତ୍ନ ଉପାଧି ଲାଭ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି—

୧୯୫୪—ସି. ରାଜଗୋପାଳାଚାରୀ, ଡକ୍ଟର ଏସ-ରାଧାକ୍ରିଷ୍ଣନ, ସି-ଭି-ରମଣ

୧୯୫୫—ଜହରଲାଲ ନେହରୁ, ଡକ୍ଟର ଭଗବାନ ଦାସ, ଏମ-ବିଶ୍ଵେଶ୍ଵରୟା

(ଇଞ୍ଜିନିୟର)

୧୯୫୬—ଗୋବିନ୍ଦ ବଲ୍ଲଭ ପନ୍ଥ

୧୯୫୮—ଡ-କେ-କାରେ (ମହାନ ଶିକ୍ଷାବିଦ୍)

୧୯୬୧—ବିଧାନ ଚକ୍ର ଘର, ବାବୁ ଦୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ ଶକ୍ତନ

୧୯୬୨—ତକର ରଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ

୧୯୬୩—ତକର କାଳିର ଦୁସେନ, ପି-ଭି-କାନେ (ବିଜ୍ଞାତ ପଣ୍ଡିତ)

୧୯୬୬—ଲଳିତାହାର ଶାସ୍ତ୍ରୀ

୧୯୬୭—ଇନ୍ଦର ଗାନ୍ଧୀ

୧୯୬୫—ଭି-ଭି-ଗିରି

୧୯୬୬—କେ-କାମରାଜ

୧୯୮୦—ମଦର ଥେରେସ ।

ଅର୍ଜୁନ ପୁରସ୍କାର

୧୯୬୧ ମସିହାରୁ ଅର୍ଜୁନ ପୁରସ୍କାର ଦେବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏହା ଦେଶର ବିଜ୍ଞାତ ଖେଳାଳିମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ ।

ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାର

ଡିନିଟି ଉପତାୟ ଏକାଡେମୀ, ଯଥା—ଲଳିତକଳା ଏକାଡେମୀ, ଯନ୍ତ୍ରୀତ ନାଟକ ଏକାଡେମୀ ଓ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏ ପୁରସ୍କାର ଦିଅନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ଏକାଡେମୀର ପୁରସ୍କାର, କଳା, ଯନ୍ତ୍ରୀତ ଓ ନାଟକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶେଷ ପ୍ରତିଭାବାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଓ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାର ବିଶିଷ୍ଟ ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ ।

ଉପତାୟ ଜ୍ଞାନପୀଠ ପୁରସ୍କାର

ଉପତାୟ ଉପାଧୀ କ୍ଷେତ୍ର ଲେଖକଙ୍କୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏ ପୁରସ୍କାରର ମୂଲ୍ୟ ଏକଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜ୍ଞାନପୀଠ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିବା ସାହିତ୍ୟିକ—

୧୯୬୯—ପ୍ରଫେସର ରଘୁପତି ସହାୟ “ଫିରକ” ଗୋରଖପୁରୀ ତାଙ୍କର ‘ସୁଲ-ଏ-ନାୟମା’ ବହି ନିମନ୍ତେ ।

୧୯୭୦—ତକର ସଂଯୋଗାୟଣ, ତେଲୁ ସାହିତ୍ୟିକ । ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀ ମହାମାୟା-ନମ୍ବ କବ୍ ବିଷୟ ବହି ପାଇଁ ।

୧୯୭୧—ବିଷ୍ଣୁ ଦେ ତାଙ୍କର ‘ସ୍ମୃତିସତ ଭବିଷ୍ୟତ’ ବହି ନିମନ୍ତେ ।

୧୯୭୨—ରମଧରୀ ସିଂହ ଦିନଙ୍କର ତାଙ୍କର ‘ଭର୍ତ୍ତା’ ବହି ନିମନ୍ତେ

୧୯୭୩—ତକର ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ ରମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେ (କାନାଡାକବି) ତାଙ୍କର ‘ନାଲୁ-ଥାନ୍ଥି’ ବହିପାଇଁ ଓ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି (ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସିକ) ତାଙ୍କର ‘ମାଟି-ମଟାଳ’ ଉପନ୍ୟାସ ନିମନ୍ତେ ।

୧୯୭୪—ବିଷ୍ଣୁ ସଖାରମ ଖାଣ୍ଡେକର ‘ସଦାଦୃଷ୍ଟ’ ଉପନ୍ୟାସ ନିମନ୍ତେ ।

୧୯୭୫—ପି-ଭି-ଅଜିଲନନ୍ଦନ (ତାମିଲ) ‘ହିତ୍ରପାତ୍ରି’ ବହିପାଇଁ ।

୧୯୭୬—ଆଶାପୁରୀ ଦେବୀ (ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ) ‘ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି’ ବହି ନିମନ୍ତେ ।

୧୯୭୭—ତନ୍ମୟ ଶିବରମ କାରତ୍ତ (କାନାଡା) ‘ମୁକ୍ତକାବିତା କାନାଡାଗୁରୁ’
ବହି ପାଇଁ ।

୧୯୭୮—ଏଚ. ଏସ. ବାସ୍ତାୟନ ‘ଅରେୟା’ ତାଙ୍କର କିତାବି ନାଉନ ମେଁ
କିତାବିବାର (ହିନ୍ଦୀ) ପାଇଁ

୧୯୭୯—ବାରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଉଦ୍‌ଭାସ୍କରୀ ‘ମୁଦ୍ରାଣୟ’ (ଆସାମୀ)

୧୯୮୦—ଏସ-କେ-ପୋଟଟ ଖାଟ ‘ଓରୁ ଦେଶାଲଗିନ କଥା—(ମାଲୟାଲମ)
ଉପନ୍ୟାସ ପାଇଁ

୧୯୮୧—ଅମୃତା ପ୍ରାଦ (ଶାବା)

ପାଳକେ ଆଦୃତ

ବିଖ୍ୟାତ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅଭିନେତା, ଅଭିନେତ୍ରୀ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କୁ ଏ
ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯାଏ ।

୧୯୭୦—ଦେବାକାରଣୀ

୧୯୭୧—ବି-ଏନ-ସରକାର

୧୯୭୨—ଠଙ୍କଟ ମଲ୍ଲିକ, ପୁଷ୍ପିବାସନ୍ତ କାପୁର ।

୧୯୭୩—ଏମ-ଡି-ବାସୁଦେବ ନାୟାର

୧୯୭୪—ସୁଲେଚନା

୧୯୭୫—ଧୀରେନ ଗାଙ୍ଗୁଲି

୧୯୭୬—କାନନ ଦେବୀ, ନିତିନ ବୋଷ ।

୧୯୭୮—ଆର-ସି-ବୋରଲ

୧୯୮୦—ସୋରବ ମୋଦି ।

ନେତେରୁ ଲିଟରେସି ଆଦୃତ

୧୯୭୮ ମସିହାରୁ ଗ୍ରୋଡ଼ଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଏ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଚଳିତ ।

୧୯୮୧—ଚୁନିରାଜ ଆର ରଜ (ଗୁଜରାଟ)

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବୁଦ୍ଧାମଣା ପାଇଁ ନେତେରୁ ପୁରସ୍କାର

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବୁଦ୍ଧାମଣାରେ ଉନ୍ନତି, ଶୁଦ୍ଧେଚ୍ଛା ବିନିମୟ ଓ ବହୁସ୍ଥ ସ୍ଥାପନ
କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯାଏ । ଏ ପୁରସ୍କାରର ମୂଲ୍ୟ ଏକ ଲକ୍ଷ
ଟଙ୍କା ।

୧୯୭୯—ନେଲସନ ମାଣ୍ଡେଲା (ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା)

୧୯୮୦—ବାର୍ବର ଫାର୍ଡ—(ସୁ, କେ)

୧୯୮୧—ମିଷ୍ଟର ଗୁମାର ମିରତାଲ ଓ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଆଶ ମିରତାଲ

(ସୁଇଡେନ)

ନୋବେଲ ପାଇକ

ଦ୍ଵିମାସିକ ଆବିଷ୍କାରକ ସୁଇଡେନର ବୈଜ୍ଞାନିକ ତନ୍ମୟ ଆଲଫ୍ରେଡ

ନୋବେଲଙ୍କ ଦାନରେ ଏ ପୁରସ୍କାର ୧୯୦୧ ମସିହାରୁ ଦେବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଅର୍ଥ-
ନୀତି, ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନ, ଶାନ୍ତି, ସାହିତ୍ୟ, ଔଷଧ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଫିଜିକ୍ସ-
ଲକ୍ଷି ପାଇଁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଗୋଟିଏ କବି ଅର୍ଥାତ ମୋଟ ଶ୍ରୀ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯାଏ ।

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିବା ଗୁରତାୟ —

୧୯୩୦—ଡକ୍ଟର ସି-ଡି-ରମଣ (ଫିଜିକ୍ସ)

୧୯୩୧—ଡକ୍ଟର ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଠାକୁର (ସାହିତ୍ୟ)

୧୯୩୮—ଡକ୍ଟର ହରଗୋବିନ୍ଦ ଖୋରନା (ଔଷଧ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଫିଜିକ୍ସ)

୧୯୩୯—ମଦର ଥେରେସା (ଶାନ୍ତି)

ଆର-ଡି-ବିରଳା ଆର୍ଡ୍ସ

ଗୁରୁତର ଫିଜିକ୍ସ ଆସୋସିଏସନ ଦ୍ଵାରା ଏ ପୁରସ୍କାର ୧୯୮୦ ମସିହାରୁ ପ୍ରଚଳିତ ।

୧୯୮୧—ଉଇଲିୟମ ଗ୍ରୀଗୋରି—ଆମେରିକା (ଗ୍ରହକାଳ ଡିଜିଟ)

ନାଟସେସେ ପୁରସ୍କାର—୧୯୮୧

ଡକ୍ଟର ପ୍ରମୋଦ କରନ ସେଠୀ—(କମ୍ପ୍ୟୁଟି ସର୍ଭିସ) (ଗୁରତାୟ) ଶ୍ରୀମତୀ
ଏ, ଏଚ, ନାଥାକଟିନ—ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ (ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ ଓ ଜନସେବା)

ମିଷ୍ଟର ଅରଷିନ ଦୁଃବହୁଲ କିଙ୍ଗ—ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆ (ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ
ବୁଝାମଣା)

ଡକ୍ଟର ପ୍ରାସାସେ ସାସି—ଥାଇଲଣ୍ଡ (ସରକାରୀ ସେବା)

ଗୌର କିଶୋର ଦୋଷ—ଗୁରତ (ଯୋଗାଯୋଗ, କଳା, ସାମ୍ବାଦିକତା ଓ
ସାହିତ୍ୟ)

ପୁଲିଟର ଆର୍ଡ୍ସ—୧୯୮୧

ଉପନ୍ୟାସ—ଜନ କେନେଡି

ନାଟକ—ବେଥ ହେଲନେ

ଇତିହାସ—ଲ୍ୟନସିଆ ଏ ଜୁମିନ

କବିତା—ଜେମ୍ସ ସୁଇଲର

ଫିଚର—ଜାନେଟ କୁକ୍

ମାର୍କୋନି ଆର୍ଡ୍ସ

ଶିକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସାଟିଲାଇଟ ଟେଲିଭିଜନର ବ୍ୟବହାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁରତାୟ
ସ୍ଵେଚ୍ଛା ଆର୍ଡ୍ସ କେସନ ସେକ୍ଟରର ଡାଇରେକ୍ଟର ପ୍ରଫେସର ପଣ୍ଡାକଙ୍କୁ ୧୯୮୦ ମସିହାର
ମାର୍କୋନି ଆର୍ଡ୍ସ ଦିଆଯାଇଛି ।

ରବେର ଟେ ଡିଲ୍ କାଲକଟ ଆର୍ଡ୍ସ (ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଜର୍ନାଲ)

୧୯୮୦ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଗୁରତାୟ ତୁପେ କାର୍ଟନ ନିର୍ମାତା ଶ୍ରୀ ଶଙ୍କର ଏ
ଆର୍ଡ୍ସ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧୀ ଫିଲ୍ମ ଓ ଓପକାର ପୁରସ୍କାର

ସାର ବିଚାର୍ଥ ଆଗେନବର୍ଗଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମିତ ଗାନ୍ଧୀଫିଲ୍ମ ଆଠଟି ଓପକାର ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରିଛି । ଯଶ୍ଵେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ନିମନ୍ତେ ଆଗେନବର୍ଗଙ୍କୁ ଓପକାର ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯାଇଛି । ୩୯ ବର୍ଷ ବୟସ ବେଳେ ବିଜୁସନେ ଗାନ୍ଧୀ ଛବିରେ ଅଭିନୟ କରି ଓପକାର ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଜଣେ ଆଙ୍ଗ୍ରେ-ଇଣ୍ଡିଆନ ।

ଫିଲ୍ମ ଜଗତର ପୁରସ୍କାର ମଧ୍ୟରେ ଓପକାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରସ୍କାର । ଏହା ଆମେରିକାର ମୋସନ ପିକ୍ଚର ଆର୍ଟସ୍ ଓ ସାଇନ୍ସ ଏକାଡେମୀ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିବର୍ଷ ଦିଆଯାଏ ।

କାହାଙ୍ଗୀର ଓ ନାକ

ସମ୍ରାଟ କାହାଙ୍ଗୀର ଜୀବନରେ ଯେତେ ମାଛ ଧରୁଥିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ହତ୍ୟା କରୁ ନ ଥିଲେ । ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଛର ଗାନ୍ଧିରେ ପ୍ରକାଳ ମାଳ ବାନ୍ଧି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଉଥିଲେ ।

ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ

କଲିକତାରେ ଥିବା ପ୍ରତି ୪୦୦ ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ କ୍ରାନ୍ତୋସ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ । ହୋଟେଲ, ରେସ୍ଟୁରାଣ୍ଟ ଓ ଦୋକାନମାନଙ୍କରେ କାମ କରନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ଏମାନଙ୍କୁ ୧୮ରୁ ୨୦ ଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏମାନଙ୍କର ଦରମା ଖାଦ୍ୟ ବିନା କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ସହିତ ମାସକୁ ୫ରୁ ୫୦ ଟଙ୍କା ।

ମାତ୍ରାସ ନିକଟରେ କୁମ୍ଭୀର ବ୍ୟାଙ୍କ

ମାତ୍ରାସ ନିକଟସ୍ଥ ମହାବଳାପୁରମ୍ ଠାରେ ଗରତର ପ୍ରଥମ କୁମ୍ଭୀର ବ୍ୟାଙ୍କ ଅବସ୍ଥିତ । ଏଠାରେ ପ୍ରାକୃତିକ ପ୍ରଜନନ କେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଦର୍ଶକ ଏକ ସମୟରେ ୧୦୦ ରୁ ଅଧିକ କୁମ୍ଭୀର ଦେଖିପାରିବେ ।

ପୋଷ୍ଟ କାଡ଼ର ମହତ୍ତ୍ଵ ସାହା

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଗୁଡ଼ଜାତର ମୁଦ୍ରା ସମ୍ପାଦ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖି ପୋଷ୍ଟିଙ୍ଗ କଲେ । ସେ ବିହାରର ବୋକାରୋସ୍ଥିତ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଷ୍ଟିଲ୍ ଫାର୍କସ କନଷ୍ଟ୍ରକସନର କର୍ମଚାରୀ । ଏହି ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ ୧୯୮୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୨୦ ତାରିଖରେ ବିହାରସ୍ଥିତ ରେଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଏକ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରେ ପୋଷ୍ଟିଙ୍ଗ କରାଯାଇଥିଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିଲା ତାର ଦୂରତ୍ଵ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପୋଷ୍ଟ କାର୍ଡକୁ ୧୦୯୧ ଦିନ ଲାଗିଥିଲା ।

ଭୋର ଓ କୁକୁଡ଼ା

କୁପୁସ୍ତାମା ନାମକ ୫୮ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗାନ୍ଧୀ ଫିଲ୍ମ

କୁକୁଡ଼ା ଘେରିକରି ଆସୁଥିବା ସମୟରେ ଗୋଟିଏ କୁଅରେ ଗଳିପଡ଼ିଲେ । ସାରା ରାତି ସେ ନିଦର କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ଶରୀରର ଯେବା କରିବାରେ କଟାଇ ଦେଇ କାରଣ ଏ ପରିତ୍ୟକ୍ତ କୁଅରୁ ଅନ୍ୟର ସାହାଯ୍ୟ ନନେଇ ବାହାରକୁ ଆସିବା ଅସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । ସକାଳ ହେବା ମାତ୍ରେ କୁକୁଡ଼ା ଉଠିବାରୁ ଲୋକେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ କୁଅପାଖକୁ ଗଲେ ଓ କୁପୁସ୍ତାମୀଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କଲେ ।

ବିଶ୍ୱର ବୃହତ୍ତମ ପକ୍ଷୀ

ଉଟପକ୍ଷୀ ଆଫ୍ରିକାର କେତେକ ଅଂଶରେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଅଣ୍ଡାର ଖୋଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳା ପ୍ଲଟ୍ଟରଲି ମୋଟ ଓ ଏହାର ଓଜନ ଦେଇ କିଲୋଗ୍ରାମ । ଏ ଅଣ୍ଡାକୁ ଉଠିବାକୁ ହେଲେ କରତ ଓ ହାତୁଡ଼ର ସାହାଯ୍ୟ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଉଟପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ିପାରେ ନାହିଁ । ଏ ଅଣ୍ଡା ପିଠିବାକୁ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ଲାଗେ । ଅଣ୍ଡାରୁ ବାହାରିବା ସମୟରେ ଉଟପକ୍ଷୀ ବୁଆର ଆକାର ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣବୟସ୍କ ପୁରୁଷ ଉଟପକ୍ଷୀର ଉଚ୍ଚତା ୩ ମିଟାର ଓ ଓଜନ ୧୫୦ କିଲୋଗ୍ରାମ । ଏହା ପୁଥିବାର ବୃହତ୍ତମ ପକ୍ଷୀ ।

ଦିଲ୍ଲୀ ଦୂରଦର୍ଶନ ଟାଉନ

ପଶ୍ଚିମ ଦିଲ୍ଲୀର ଦୂରଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ୨୩୫ ମିଟାର ଉଚ୍ଚତା ବିଶିଷ୍ଟ ଗୋଟିଏ ଟାଉନ ନିର୍ମିତ ହେଉଛି । ଏଥିରେ ୩୧୫ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ । ଏହା କୂତବ ମାନାରର ଦୁଇଗୁଣ ଉଚ୍ଚ । ଏ ଟାଉନର ୧୪୬ ମିଟାର ଉଚ୍ଚତାରେ ଏକ ଘୂର୍ଣ୍ଣାୟମାନ ରେଷ୍ଟୁରାନ୍ଟ ନିର୍ମିତ ହେବ । ଏ ରେଷ୍ଟୁରାନ୍ଟରେ ୧୦୦ ଜଣ ବସି ଖାଇପାରିବେ । ୧୫୦ ମିଟାର ଉଚ୍ଚତାରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ରା୍ୟାଲେରୀ ନିର୍ମିତ ହେବ ଯେଉଁଥିରେ ୧୫୦ ଲୋକ ବସି ଉଡ଼ିପାଖର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିପାରିବେ ।

କଟିହାସରେ ବୃହତ୍ତମ ଜନଗଣନା

୧୯୮୨ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧ ତାରିଖରେ ଚୀନରେ ହୋଇଥିବା ଜନଗଣନା ବିଶ୍ୱର ବୃହତ୍ତମ ଜନଗଣନା । ଏ ଜନଗଣନାର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୧୦୦୦ ନିୟୁତ । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଶାସିତ ଚୀନର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୧,୦୦୮, ୧୬୫, ୨୮୮ ।

ସାଉଦୀ ଆରବ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ରେଳପଥ

ଓଡ଼ିଶାର ରାୟଗଡ଼ା ଓ କୋରପୁଟ ମଧ୍ୟରେ ରେଳପଥ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ସାଉଦୀ ଆରବ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଖଣିଜ ଓ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ରାହାନା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ।

ଅଜଗର

ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ଏସିୟାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଅଜଗରର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ୨୫ ଫୁଟ ଓ ଓଜନ ୨୨୦ ପାଉଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହାକୁ ଉତ୍ତେଜ କରାଇବାପାଇଁ ବାରଜଣ ଲୋକ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଗୋଟିଏ ଡାବ ୩ ଚିତା ବାଘକୁ ଗିଳି ଯାଇଥିଲା । ଚିତାର ନଖ ଓ ଦାନ୍ତ ଏହାର କୌଣସି କ୍ଷତି କରିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ମହିଳାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଖେଳରେ ରେକର୍ଡ

ଏବେ ମହିଳାମାନେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷ ଖେଳରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କଲେଣି । କାପାନର ପର୍ବତାରେହିଣା ମୁକୋଟାବେଇ ହିମାଳୟର ମାଉଣ୍ଟ ଏଭରେଷ୍ଟ ଆଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଅନିତା ଓଲ୍ଡ ନରସେର ମହିଳା ଘାଟ ଖେଳାଳି । ସେ ଗୋଟିଏ ଘାଟ ବୋର୍ଡରୁ ଲମ୍ବଦୂର ୯୮ ମିଟର ଦୂରରୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲେ । ଆମେରିକାର କିଟି ଓନେଲ ଗୋଟିଏ ରକେଟ ଖଳିତ କାରରେ ଏକ ଘଣ୍ଟାରେ ୯୯୪, ୩୯୬ କିଲୋ-ମିଟର ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲେ । କାନାଡାର ୧୯ ବର୍ଷ ବୟସ୍କା ସିନ୍ଦ୍ରିଆ ନିକୋଲସ ଇଂଲିଶ ଉନେଲକୁ ଦୁଇଥର ଅତିକ୍ରମ କରିବାରେ ପ୍ରଥମ ମହିଳା । ସେ ଏ ଦୁଇଥର ସନ୍ତରଣ ୧୯ ଘଣ୍ଟା ୫୫ ମିନିଟ ମଧ୍ୟରେ କରିଥିଲେ । ରୁଷର ମହିଳା ପାୟଲଟ ସେଟଲନା ସାହିସାକ୍ୟା ଘଣ୍ଟାକୁ ୨୬୦୦ କିଲୋମିଟର ବିମାନ ଉତ୍ତରୀୟନ କରି ବିଶ୍ଵ ରେକର୍ଡ ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ସେ ମହାକାଶକୁ ବିଶ୍ଵର ଦ୍ଵିତୀୟ ମହିଳା ରୂପେ ଯାଇଥିଲେ ।

ଗୃହପାଳିତ କୋକିଶିଆଳ

ରୁଷର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଏକପ୍ରକାର ଗୃହପାଳିତ କୋକିଶିଆଳ ପ୍ରଜନନ କରାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ଏହାର ନାକ ଚେଷ୍ଟା ଓ ଦେହ ବହୁରଙ୍ଗୀ । ଏହା ମଣିଷର ଏକ ବିଶ୍ଵସ୍ତ ବନ୍ଧୁ ରୂପେ ପରିଚିତ । କୃତ୍ରିମ ପ୍ରଜନନ ଦ୍ଵାରା ଏହାର ରୂପ ଓ ରଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇ ପାରୁଛି । ରୁଷର ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନୀମାନେ କୃତ୍ରିମ ପ୍ରଜନନ ଦ୍ଵାରା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଜୀବଜନ୍ତୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ।

ମୁଦ୍ରା ତିଆରି ଖର୍ଚ୍ଚ

ଗୋଟିଏ ପାଞ୍ଚ ପଇସି ତିଆରି କରିବାରେ ୧୩ ପଇସା ଓ ଦଶ ପଇସିଟିଏ ତିଆରି କରିବାରେ ୧୭ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ।

ଭଜନର ସମ୍ପାଦନ ଧର୍ମ, ଧର୍ମସ୍ଥାନ ଓ ଧର୍ମ ପୁସ୍ତକ

ଧର୍ମ	ଧର୍ମସ୍ଥାନ	ଧର୍ମପୁସ୍ତକ
ଶାସ୍ତିୟାନ	ଚର୍ଚ୍ଚ	ବାଇବେଲ
ହିନ୍ଦୁ	ମନ୍ଦିର	ବେଦ, ଭଗବତ ଗୀତା, ମହାଭାରତ, ରାମାୟଣ
ସୁସଲ୍ୟାମ	ମସଜିଦ	କୋରାନ
ପାର୍ସୀ	ଆଗି	ଜେନାଆଡେସ୍
ଶିଖ	ଗୁରୁଦ୍ଵାର	ଗୁରୁଗ୍ରନ୍ଥସାହିବ ଗ୍ରନ୍ଥ
ୟହୁଦୀ	ସିନାଗଗ	ତୋରା

ଉତ୍ତର ଭୌତିକ ତାଲିକା କେନ୍ଦ୍ର

ନ୍ୟାସନାଲ ଡିପେନ୍ସ ଏକାଡେମୀ - ଖଡ଼ଗପୁର
 ଇଣ୍ଡିଆନ ମିଲିଟାରୀ ଏକାଡେମୀ - ଦେବଗୁଡ଼
 ଗଣ୍ଡା ଇଣ୍ଡିଆନ ମିଲିଟାରୀ କଲେଜ - ଦେବଗୁଡ଼
 ନ୍ୟାସନାଲ ଡିପେନ୍ସ କଲେଜ - ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ
 ଡିପେନ୍ସ ପର୍ସନେଲ ଷ୍ଟାଫ୍ କଲେଜ - କୋଟା
 ଅର୍ମଡ୍ ଫୋର୍ସେସ ମେଡିକାଲ କାଲେଜ - ମୁମ୍ବାଇ
 ଅର୍ଡିଂ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ୍ ସ୍କୁଲ - ମାଡ୍ରାସ
 କଲେଜ ଅଫ କମାଣ୍ଡ - ମୋହୋ
 ଅର୍ମଡ୍ କର୍ପସ ସେଣ୍ଟର ଅଫ ସ୍କୁଲ - ଅହମଦ ନଗର
 ଇନଟାଣ୍ଡି ସ୍କୁଲ - ମୋହୋ ଏବଂ କୋଲଟା
 ସ୍କୁଲ ଅଫ୍ ଅର୍ଟିଲରୀ - ଦେଘାଲୀ
 କଲେଜ ଅଫ ମିଲିଟାରୀ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଙ୍ଗ୍ - ଗୁଆରାଟି
 ମିଲିଟାରୀ କଲେଜ ଅଫ ଟେଲି କମ୍ୟୁନିକେସନ୍ - ମୋହୋ
 ଇଞ୍ଜିନିୟରିଙ୍ଗ୍ ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ ଅଫ ଡିପେନ୍ସ ଏକାଡେମୀ - ଶିବପୁର
 ଅର୍ମି କ୍ୟାଡେଟ କଲେଜ - ଦେବଗୁଡ଼
 ଅର୍ମି ଅଫିସରାନ୍ସ କର୍ପସ ସ୍କୁଲ - ଦେବଗୁଡ଼

ଉତ୍ତର ଭୌତିକ ତାଲିକା କେନ୍ଦ୍ର

ଅଭି-ଏନ-ଏସ-ପିରକାସ-ବିଶାଖା ପଟ୍ଟ
 ଅଭି-ଏନ-ଏସ-ହାମଲୀ - ମାଲାର, ବମ୍ବେ
 ଅଭି-ଏନ-ଏସ-ଶିବାଜୀ - କୋଲଟା (ମହାବଳୀ)
 ଅଭି-ଏନ-ଏସ-ବାଲୁଗୁଡ଼-କାମ ନଗର (ବୁଦ୍ଧପୁର)
 ଅଭି-ଏନ-ଏସ-ବେଲୁଗୁଡ଼ି (କୋଟିନ)
 ନାସଲ ଏକାଡେମୀ - କୋଟିନ
 ନାସଲ ଏସ୍ଟାବ୍ଲିଷ୍ମେଣ୍ଟ ଗୁଡ଼ - କୋଟିନ
 ସେକର୍ଡ୍ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ୍ ଏସ୍ଟାବ୍ଲିଷ୍ମେଣ୍ଟ - ତାବୋଲିନ (ଗୋଆ)

ଉତ୍ତର ଭୌତିକ ତାଲିକା କେନ୍ଦ୍ର

ଏସ୍ଟାବ୍ଲିଷ୍ମେଣ୍ଟ ଅଫ ମିଲିଟେରିଆ କଲେଜ - କୋଲଟା
 ଏସ୍ଟାବ୍ଲିଷ୍ମେଣ୍ଟ ଏକାଡେମୀ - ହାଉଡାବାଦ

ସୟାର ଫୋର୍ସ ଟେକ୍ନିକାଲ କଲେଜ — ଜାଲାନି
 ସୟାର ଫୋର୍ସ ସ୍କୁଲ — ସାମ୍ବର-ବେଲଗାମ
 ଫାଇ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟରସ ସ୍କୁଲ — ଟାମ୍ବାରମ
 ଏଲିମେଣ୍ଟାରି ଫାଇଙ୍ଗ ସ୍କୁଲ — ବିଦର
 ଫାଇଙ୍ଗ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ ଆଣ୍ଡ ଟ୍ରାନ୍ସ ପୋର୍ଟ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ ଉଇଙ୍ଗସ୍ ଅଫ
 ସୟାର ଫୋର୍ସ — ହଜିମପେଟ ଓ ଝେଲାହାଙ୍ଗା

ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ ଅଫ ଆଭିଏସନ ମେଡିସିନ — ବାଙ୍ଗାଲେର
 ପାରାଟ୍ରୁପରସ୍ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ ସ୍କୁଲ — ପାଗା
 ନାଭିଗେସନ ଆଣ୍ଡ ପିଗନାଲ ସ୍କୁଲ — ହାଇଦରାବାଦ
 କଲେଜ ଅଫ ସୟାର ଓ ୍ସାଉରଡ଼େୟାର — ପିକହରାବାଦ ଓ ୍ସାଉର

ଭାରତର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଉପାଦାନ ଅନୁଷ୍ଠାନ

ଭାରତ ତାଲମାମିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ — ହାଇଦ୍ରାବାଦ
 ଭାରତ ଆର୍ମ୍ ମୋୟର୍ ଲିମିଟେଡ୍ — ବାଙ୍ଗାଲେର
 ଭାରତ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ — ବାଙ୍ଗାଲେର
 ଗାର୍ଡନ ରିଟୟର୍ ବିଲ୍ଡର୍ ଆଣ୍ଡ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ — କଲିକତା
 ଗୋଆସିପ୍ ଇୟର୍ — ଗୋଆ
 ହେଭି ଭେଇକିଲ୍ସ ଫ୍ୟାକ୍ଟରୀ — ଆସିପି
 ହିନ୍ଦୁସାନ ଏସୋନେଟିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ — ବାଙ୍ଗାଲେର, ନାସିକ, କୋରାପୁଟ,
 ହାଇଦ୍ରାବାଦ, କାନପୁର ଓ ଲକ୍ଷ୍ନୌ ।
 ମାଡଗାଓ ଡିଭି — ବମ୍ବେ
 ମିଶ୍ରଧାତୁ ନିରମ — ହାଇଦ୍ରାବାଦ
 ପ୍ରଗାଟୁଲ୍ସ — ହାଇଦ୍ରାବାଦ

ଭାରତୀୟ ସେନାରେ କର୍ମସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟାଙ୍ଗ

ପକସେନା	ନୌସେନା	ବିମାନ ବାହିନୀ
ଜେନେରାଲ	ଆଡମିରାଲ	— ସୟାର ଚିଫ
ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟଜେନେରାଲ	ଉଇସ୍ ଆଡମିରାଲ	— ମାର୍ଶାଲ
ମେଜର ଜେନେରାଲ	ବିଶ୍ୱର	— ସୟାର ମାର୍ଶାଲ
ବ୍ରିଗେଡିୟର	କମାନ୍ଦୋର	— ସୟାର
କର୍ଣ୍ଣେଲ	କ୍ୟାପଟେନ	— ଉଇସ୍ ମାର୍ଶାଲ
ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟକର୍ଣ୍ଣେଲ	କମାଣ୍ଡର	— ସୟାରକମାନ୍ଦୋର

ସ୍ଥଳସେବା	ନୌସେବା	ବିମାନ ବାହିନୀ
ମେଡ଼ର —	ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ କମାଣ୍ଡର —	ସୁପ୍-କ୍ୟାପ୍ଟେନ
କ୍ୟାପ୍ଟେନ —	ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ —	ଉଇଙ୍ଗ-କମାଣ୍ଡର
ସେକେଣ୍ଡଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ —	ଆକ୍ଟିଙ୍ଗ —	ସ୍କ୍ୱାଡ୍ରନ-ଲିଡର
	ସର୍ବ୍‌ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ —	ଫାଇଟ-ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ
		ଫାଇଟ ଅଫିସର
		ପାଇଲଟ ଅଫିସର

ଭାରତୀୟ ବେଳ ବିଭାଗ

ଭାରତୀୟ ବେଳ ବିଭାଗ ମହାଶାଳୟ ଅଧୀନରେ ଅବସ୍ଥାପିତ । ବେଳସେ ବୋର୍ଡ ପରିଷଦନାରେ ମହାମଣ୍ଡଳରୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ବେଳସେ ବୋର୍ଡରେ ତତ୍ତ୍ୱେତ୍ତେୟାରମ୍ୟାନ; ତତ୍ତ୍ୱେ ଫାଇନାଲିଆଲ କମିସନର ଓ ସରକାରଙ୍କର ସେକ୍ରେଟେରୀ ପାହ୍ୟାର ଚିନିତର ମେମ୍ବର ଅଛନ୍ତି । ଭାରତୀୟ ବେଳ ବିଭାଗ ନଅଟି କୋନରେ ବିଭକ୍ତ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋନ ତତ୍ତ୍ୱେ ତତ୍ତ୍ୱେ କେନେରଲ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଅବସ୍ଥାପିତ । ଚିନିତି ପ୍ରୋଡକସନ ପୁନିତ ଅଛି । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟିରେ ଇଞ୍ଜି ନ ଓ ଗୋଟିକରେ ପ୍ୟାସେଞ୍ଜର କୋଚ ନିର୍ମିତ ହୁଏ ।

କୋନ	ହେଡକ୍ୱାର୍ଟରସ	ବେଳପଥର ଦୈର୍ଘ୍ୟ (କିଲୋମିଟାର)
୨-ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ —	ବମ୍ବେ ଷ୍ଟି ଡି —	୬,୬୮୪
୨-ଇଷ୍ଟ —	କଲିକତା —	୪,୨୦୨
୩-ନର୍ତ୍ତ —	ନୁଆଦିଲ୍ଲୀ —	୧୦,୮୫୩
୪-ନର୍ତ୍ତଇଷ୍ଟ —	ଗୋରଖପୁର —	୫,୧୧୩
୫-ନର୍ତ୍ତ ଇଷ୍ଟ —	ମାଲିଗାଓ —	୩,୬୨୮
ଫୁଣ୍ଡିସର	ଗୌହାଟି	
୬-ସଦର —	ମାଡ୍ରାସ —	୬,୬୨୯
୭-ସାଉଥସେଣ୍ଟ୍ରାଲ —	ସକରବରାତ —	୬୪୨୮
୮-ସାଉଥ ଇଷ୍ଟ —	କଲିକତା —	୬୦୦୨
୯-ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ —	ବମ୍ବେ (କେମ୍ବେଟ) —	୧୦,୩୩୯

ବେଳ ବିଭାଗ ଦସ୍ତାବଜ କେନ୍ଦ୍ର

୧-ବିଭାଗୀୟ ଲେକୋମୋଟିଭ୍ ଷାର୍ଜସ-୧୯୫୦ ମସିହାରେ ଏହା ଷ୍ଟିମ ଲେକୋମୋଟିଭ୍ ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ୧୯୬୨ ମସିହା ପରେ

ଏପ୍ରକାର ଇଞ୍ଜିନ ନିର୍ମାଣ ବହଳି ଦିଆଯାଇଛି । ଏବେ ସେଠାରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ଲୋକୋମୋଟିଭ ଓ ଡିଜେଲ ଯନ୍ତ୍ର ଲୋକୋମୋଟିଭ ନିର୍ମିତ ହେଉଛି ।

୨—ଡିଜେଲ ଲୋକୋମୋଟିଭ ଷାର୍ଜିଂ ବାଉଣ୍ଡା—୧୯୬୪ ମସିହାରେ ଏ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଏଠାରେ ବାହାରୁ ପାର୍ଟିଂ ଆଣି ଡିଜେଲ ଇଞ୍ଜିନ ରେଳ ଇଞ୍ଜିନ ନିର୍ମାଣ କରାଗଲା । ଏବେ ବାହାରୁ ପାର୍ଟିଂ ଆମଦାନୀ ସ୍ବାୟ ବହେଇ ଗଲାଣି ଓ ଏଠାରେ ବ୍ରହ୍ମଗେଜେଟ, ମିଟାର ଷେଡ, ଡିଜେଲ ଲୋକୋମୋଟିଭ, ଡିଜେଲ ଯନ୍ତ୍ର ଓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ଯନ୍ତ୍ର ନିର୍ମିତ ହେଉଛି ।

୩—ଇଣ୍ଡିଗୋ କୋଚ ଫାକ୍ଟରୀ—ପାବନୁର । ୧୯୫୫ ମସିହାରେ ଏ କାରଖାନା ଉଦ୍ଘାଟନ କରାହୋଇଛି । ଏହା ବ୍ରହ୍ମଗେଜେଟ ଓ ମିଟାର ଗେଜେଟ୍ କୋଚ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ମଲ୍ଟିପଲ୍ ଯୁନିଟ୍, ଡିଜେଲ କାର ଓ ଏହାର କଣ୍ଟ୍ରିପନ କୋଚ ନିର୍ମାଣ କରେ ।

ଉତ୍ତର ବିମାନ ବନ୍ଦର

ଉତ୍ତରରେ ପାଞ୍ଚଟି ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିମାନ ବନ୍ଦର ଓ ଅନ୍ୟ ୮୫ ଟି ବିମାନ ବନ୍ଦର ଅଛି । ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିମାନ ବନ୍ଦରଗୁଡ଼ିକ ହେଲା—୧ ବମ୍ବେ (ସାନ୍ତାକ୍ରୁଜ) ୨—କଲିକତା (ବେମବନ) ୩—ଦିଲ୍ଲୀ (ପାଲାନ) ୪—ମାଡ୍ରାସ (ମାନାମବାକ୍‌କମ) ୫—ଅମୃତସର (ରଜପାନ୍‌ସୀ) ।

ଉତ୍ତର ପ୍ରଧାନ ବନ୍ଦର

ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳରେ ଥିବା ପ୍ରଧାନ ବନ୍ଦରଗୁଡ଼ିକ ହେଲା—ବମ୍ବେ, କାଣ୍ଡଲୀ, ମସୁଣାଓ, ନିଉ ମାଙ୍ଗାଲୋର ଓ କୋଚିନ, ପୂର୍ବ ଉପକୂଳର ପ୍ରଧାନ ବନ୍ଦର—ବୁଝିକୋରିନ, ମାଡ୍ରାସ, ବିଶାଖାପଟ୍ଟନ, ପାରାଦୀପ, କଲିକତା ଓ ହଲଦିଆ । ବମ୍ବେ—ଉତ୍ତର ପର୍ବତସ୍ଥ ବନ୍ଦର; ଏହା ପ୍ରାକୃତିକ ବନ୍ଦର । ଯମୁନା ବନ୍ଦରର ମୋଟ କାମର ଏକପଞ୍ଚମାଂଶ କାମ ଏ ବନ୍ଦର କରେ ।

କଲିକତା—ନଦୀକୂଳସ୍ଥ ବନ୍ଦର । ଏହା ଦକ୍ଷିଣ ଏସିଆର ବୃହତ୍ତମ ଚର୍ମିନାଲ ବନ୍ଦର ।

କୋଚିନ—ଏହା ପ୍ରାକୃତିକ ବନ୍ଦର ଓ ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ହଲଦିଆ—୧୯୬୬ ମସିହାରୁ ଏଠାରେ ଡକ୍ଟ ପଜେଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି ।

କାଣ୍ଡଲୀ—ଏଠାରୁ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ସାର, ଖାଦ୍ୟ, ତୁଳା, ସିମେଣ୍ଟ, ତେଲ, ପ୍ରକୃତି ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନୀ ହୁଏ ।

ମାଡ୍ରାସ—କୃତ୍ରିମ ବନ୍ଦର । ଏଠାରୁ ପେଟ୍ରୋଲ୍ ଓ ଲୁହା ପଥର ରପ୍ତାନୀ କରାଯାଏ ।

ନିଉ ମାଙ୍ଗାଲୋର—୧୯୨୪ ମସିହାରେ ଏହାକୁ ମେଡର ପୋର୍ଟ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି ମିଳିଲା ।

ମର୍ମୁରାଓ (ଗୋଆ) — ଏଠାରୁ ଯାଏ, ପେଟ୍ରୋଲିୟମ, ଗ୍ଳାନାଇଟ ପ୍ରଭୃତି ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଏ ।

ପାରଦୀପ — ଏଠାରୁ କୁହାପଥର ଓ କୋଇଲା ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଏ ।

ବୁଟିକୋବିନ — ୧୯୨୪ ମସିହାରେ ମେଡର ପୋର୍ଟ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କଲା ।

ବିଶାଖାପଟ୍ଟମ—ସରତର ଗଭୀରତମ ବନ୍ଦର ।

ଜାତୀୟ ସମ୍ଭାବ ୧୯୮୨—କ୍ରମ

୯—ଗୌହାଟୀ ବୋମା ବିସ୍ଫୋରଣରେ ୧୮ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୦—ଉଦିପୀ ବନ୍ୟାରେ ୧୫ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୧—ପ୍ରେସ କାଉନସିଲର ଚେୟାରମ୍ୟାନ ରୂପେ ତୃତୀୟ ଏ-ଏନ-ଗ୍ରୋଉର ପୂର୍ବନିର୍ବାଚିତ ।

୧୨—ଦସ୍ୟୁ ମାଲକାନ ସିଂହଙ୍କ ସହିତ ୧୯ ଜଣ ଦସ୍ୟୁଙ୍କର ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ।

୧୮—କାନପୁର ନିକଟସ୍ଥ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡରେ ୧୬ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ କମିସନର ରୂପେ ଆର-କେ-ଡ୍ରିବେଡାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେ ପୋଗଦାନ ।

୧୯—ଚିତ୍ର ତାରକା କର୍ମଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୦—ଆସାମ ମେଲ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ୧୨ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୨—ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ୧୯ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୬—ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅଭିନେତା ହୀରଲଲଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୮—ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡି-ପି-ସିଂହଙ୍କର ଇସ୍ତଫା ।

ଜୁଲାଇ

୪—ହିନ୍ଦୀ ଫିଲ୍ମର ସ୍ୱର ସଂଯୋଜକ ସରତ ବ୍ୟାସଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୫—ଜ୍ଞାନୀ ଜୈଲ ସିଂହ ସରତର ରକ୍ତପତି ରୂପେ ନିର୍ବାଚିତ ।

୧୬—ହଜାରିବାଗ ଜିଲ୍ଲାରେ ୧୦୦ କୋଇଲଖଣି ଶ୍ରମିକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୯—ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶରେ ଶ୍ରୀପତି ମିଶ୍ର ମହାମଣ୍ଡଳର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ । କୃଷି ତର୍କର ଏ-ଏସ-ବିମାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୦—ପାକିସ୍ତାନ ମୁକ୍ତି ଦେଇଥିବା ୮୦ ଜଣ ଉତ୍ତରୀୟଙ୍କର ଚରତ ଆଗମନ । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଶିଷ୍ୟା ମାଗବେନ୍‌ଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୮—ଶ୍ରୀମତୀ ଗାନ୍ଧି ନ୍ୟୁୟାର୍କରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

୨୯—ଆହ୍ଲାବେଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୋକଦ୍ଦମା ଘଟିବା । ଉତ୍ତରୀୟ ଲବ୍ୟପାଳଙ୍କର ଅନୁମତି । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ସୋହନ ସିଂହଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୩୧—ଏମ-ବି-ଦେଶାଭିଙ୍କର ମାଗସେସେ ପୁରସ୍କାର ଲାଭ । ଇମାଚଳ ପ୍ରଦେଶର ଗସ୍ତା ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ୩୩ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

ଅଗଷ୍ଟ

୪—ସି-ପି-ଉଟଙ୍କର ମାଗସେସେ ପୁରସ୍କାର ଲାଭ । ପୂର୍ବତନ ଗବ୍ୟପାଳ ବି-ଏନ-ସିଂହଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । ଏମ-ପି-ଡ଼-କାମାକ୍ଷାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୫—ଲେକସ୍‌ସର ପୂର୍ବତନ ବାଚସ୍ପତି ଗୋଡେ ମୁରଘାବି ଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୬—ଜ୍ଞାନପୀଠ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା ଏସ-କେ-ପୋଟେକାଟଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୯—ଐତିହାସିକ ଓ ହାଇକମିସନର ବି-ଏସ-ଉପାଧ୍ୟାୟଙ୍କର ପୋର୍ଟ ଲୁଇସରେ ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୩—ଏୟାର ଚିଫ୍ ମାର୍ଶାଲ ପି-ସି-ଲଲଙ୍କର ଲଣ୍ଡନରେ ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୬—ଚରିତ୍ର ଅଭିନେତା କଲ୍ଲେୟା ଲଲଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୦—ଉତ୍ତରୀୟ ବିମାନ ଅପହରଣକାରୀର ଅମୃତସରରେ ଗୁଳିମାଡ଼ରେ ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୧—ପାଟନାରେ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କ ଉପରେ ପୋଲିସର ଲଠି ଘାଟଣା ।

୨୨—ବିବେକାନନ୍ଦ ରକ୍ ମେମୋରିୟାଲର ନିର୍ମାତା ଏକନାଥ ରନାଡେଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୩—ଐତିହାସିକ ତର୍କର ଆର-ପି-ଡ୍ରୁପାଠୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୪—ହରିୟାନାରେ ୨୯୩ ଜଣ ପୋଲିସ ଅଫିସରଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ।

୨୬—ଐତିହାସିକ ପ୍ରଫେସର ଏସ-ସି-ସରକାରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୭—ଡେରହୁନରେ ମା ଆନନ୍ଦମୟୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୩୦—ସିଲଙ୍କ ନିକଟରେ ୨୫ ଜଣଙ୍କର ବାସ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ମୃତ୍ୟୁ ।

୩୧—ପୂର୍ବତନ ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜି-ଏସ-ପାଠକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର

୩—ବିଦ୍ରାଘ ପ୍ରେସ ବିଲର ପ୍ରତିବାଦ କରି ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କର ଧର୍ମଘଟ ।
ଭାଇ ପିନରେ ବିଷାକ୍ତ ମଦ୍ୟପାନ କରି ୫୭ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । ସାମ୍ବାଦିକ ବାବୁ ରାଓ
ପଟେଲଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୪—ମୁତା ସିଷ୍ଟର ଲୟୋଲଙ୍କୁ ରକ୍ଷୁପତି ପୁରସ୍କାର ସର୍ତ୍ତୋତ୍ତମ ଜୀବନରକ୍ଷା
ପଦକ ପ୍ରଦାନ ।

୫—ଭାଇପିନ ବିଷାକ୍ତ ମଦ୍ୟପାନରେ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟା ୬୨କୁ ବୃଦ୍ଧି ।

୬—କୃତ୍ରିମ ଉପଗ୍ରହ ଇନସାଟ—୧-ଏର ମୃତ୍ୟୁ ।

୮—ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସେଶ ମହମ୍ମଦ ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୯—ମେରଟରେ ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ଗୁଳି କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ।

୧୨—ଅମ୍ବୁପୁର ନିକଟରେ ରେଳ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ୩୪ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୪—ଜାମୁ ଓ କାଶ୍ମୀରରେ ଫାରୁକ ଅବଦୁଲ୍ଲା ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ।

୧୫—ଏସୀୟ ଫିଲ୍ମ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ମାଲୟାଲମ୍ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର—‘ଅର୍ପିତା’—

ଥୋରୁ ଫେଲସାନ’ର ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ଲଭ ।

୨୦—ଆନ୍ଧ୍ରରେ ଭୟର ରେଡ୍ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ।

୨୧—ମରହଟ୍ଟା କରି ସଦାନନ୍ଦ ରିଶେଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୬—ବିଖ୍ୟାତ ଜଳାକାର ନିରେଦ ମଜୁମଦାରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୭—ବିଖ୍ୟାତ ଗାୟିକା ବି. କପିଳେଶ୍ୱରୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୯—ନଙ୍ଗଲ ପୁଷ୍କରିଣୀରେ ୨୨ ଜଣ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀଙ୍କର ସଲୀଳ ସମାଧି ।

ଅକ୍ଟୋବର

୧—ମିରଟରେ ସାତଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ

୨—ପୁରତନ ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ସି. ଡ. ଦେଶମୁଖଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । ଗଣେଶ ପୁରୀରେ
ଗୁରୁଦେବ ସିଦ୍ଧ ପୀଠର ମୁଖ୍ୟ ମୁକ୍ତାନନ୍ଦ ପରମହଂସଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୫—ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତ ଆର୍-ଏସ- ପଞ୍ଚମୁଖୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ

୬—ଲାଡାଖରେ ବସ୍ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ୧୭ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୮—ଭରତୀୟ ବିମାନ ବାହିନୀର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ।

୯—ବିଖ୍ୟାତ ଏମ୍. ପି. ଏଚ୍. ଡି-କାମାଥଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୧—ଦାନ ସ୍ୱରୂପ ରଞ୍ଜିନ ଟି.ଭି. ଆମଦାନୀ କରିବାପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ
ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ । ଦିଲ୍ଲୀ ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ ୪ ଜଣ ଅକାଳୀ ନିହତ । ମାନହେବ
ଫିଲ୍ମ ‘ହବର ‘ଅର୍ଦ୍ଧଶାଳା’ ଫିଲ୍ମର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ଲଭ ।

୧୨—ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୋଲୋ ଖେଳାଳି ହୁଏ ସିଂହଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୩—ବଙ୍ଗଳା କବି କରକ୍ଷାସ ବାନାର୍ଜୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୪—ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ସହକର୍ମୀ ଆର୍ତ୍ତତ୍ୟାଗୀ ଡେ-ପି-ଭନସାଲଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।
ରିପବ୍ଲିଶିଆନ୍ ଦଳର ନେତା ଏଚ-ଏନ୍-କୁମାରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଓ
ପୂର୍ବତନ ପୁରୀମ କୋର୍ଟ ଜଜ ଡେ-ଏଲ-କାପୁରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୫—୪୦ଟି ମିରେଡ-୨୦୦୦ ବିମାନ ଉତ୍ତରୀୟ ଦେବାପାର୍ଶ୍ବ ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ
ଉତ୍ତର ଇଟାଲିରେ ବୁଲି ସାଥାରିତ । ଉକ୍ତା କେନାଲରେ ଗୋଟିଏ ବସ୍ ଖସିପଡ଼ିବା
ଫଳରେ ୬୦ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । କେରଳର ଉତ୍ତ୍ୟାସାଳ ମୁସେ ପି-ସମସ୍ତେନ ନିୟୁକ୍ତ ।
କାବେରୀ ଜଳ ପାଇଁ ତାମିଲନାଡୁ ବନ୍ଦ ।

୧୯—ଆହମ୍ମେଦାବାଦର ଏକ ବାଣ କାରଖାନାରେ ୧୯ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର
ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୦ - ଏମ-ପି-ମୁକୁନ୍ଦ ମୋହାଲଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୫—ଡେଲରୁ କବି କେ, ଅନ୍ଧାନେନ୍ଦୁକୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୬—ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଘରେଇ ସେକ୍ରେଟେରୀ ପ୍ୟାରେଲଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୩୧—ହୃଦୟ ଉପରେ ଅସ୍ତ୍ରୋପରାଣ ପରେ ରକ୍ତପତ୍ତି ଜେଲ ସିଂହଙ୍କର ହସ୍ତନରୁ
ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ।

ନଭେମ୍ବର

୪—ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଶିଳ୍ପପତି ବାରେନ ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୫—ଆଶ୍ବାମାନ ଓ ନିକୋବରରେ ଏମ-ଏଲ-କମ୍ପାନୀ, ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଡାଇରକ୍ଟର
ରୂପେ ନିୟୁକ୍ତ । ଶିଳ୍ପପତି ରବି ବିରଲସଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । ହିନ୍ଦୀକବି ବିଜୟ ଦେଓ ନାରାୟଣ
ଶାହାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୬—ବିଖ୍ୟାତ ଟ୍ରେଡ୍ ୟୁନିୟନ ନେତା ଦିନକର ଦେଶାଇଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୮—ବୁରଗଟ ଘୃଷ୍ଣିବାତ୍ୟାରେ ୫୦୦ରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୩ ପଞ୍ଜାବରେ ୩୯୦ ଜଣ ଅକାଳୀ ଗିରଫ ।

୧୪—ପୂର୍ବତନ ରକ୍ତମନ୍ତ୍ରୀ କୋଣ୍ଡାଜୀ ବାସାପ୍ପାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୫—ଆର୍ତ୍ତତ୍ୟାଗୀ ବିନୋବା ବାଘେଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୬—ନାଗାଲ୍ୟାଣ୍ଡରେ ଜମିର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ।

୧୮—ବିଖ୍ୟାତ ତାମିଲ ଆପନ୍ୟାସିକ ଭାନକାରମଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୯—ନୁଆଦିଲ୍ଲାହର ରକ୍ତପତ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ବାରା ନବମ ଏଥାୟ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରତିଯୋଗିତା
ଉଦଘାଟନ ।

୨୧—ବିଖ୍ୟାତ କୁଟନୀତିର କେ-ପି-ଏସ୍ ମେନନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୨—କୋହିମାସ୍ଥିତ ଛେବେବା ନିକଟରେ ବସ୍ତୁ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ୧୫ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୩—ବେଲଗାଓଁ ଜିଲ୍ଲାରେ ଗୁଳି ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ୧୮ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୨୪—ଜାନୁଆରୀ ୮ ତାରିଖରେ ଆନ୍ଧ୍ର, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଓ ତ୍ରିପୁରାରେ ନିର୍ବାଚନ ହେବା ପାଇଁ ଘୋଷଣା ।

୨୯—ପି-ପି-ଆଇ-ନେତା ପ୍ରମୋଦ ଦାସ ଗୁପ୍ତଙ୍କର ବେଲଜିଙ୍ଗରେ ମୃତ୍ୟୁ ।

ଭିସେମ୍ବର

୪—ଏସୀୟ ଖେଳ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଶେଷ ।

୫—ଏମ-ପି-ମାସୁଦ ଛୋସେନ ଖାନ୍ଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୮—ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶର ପରିବହନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦେଶରତ ମହାଜନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । ଚନ୍ଦୋଡାରେ କର୍ମ୍ମ ଆଚେଶ ଜାରି । ଉର୍ଦ୍ଦୁ ସମ୍ବାଦକ ରଣବୀର ସିଂହଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ । ଉତ୍କଳିନୀ ନିକଟରେ ଘର ଉଚ୍ଛିଦ୍ଧତାରୁ ୧୬ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୯—ତକ୍ତର ଏଚ-କେ-ଜେନଙ୍କର ଡବାର ଲଗ ପୁରସ୍କାର ଲଭ ।

୧୧—ଚାନଲ୍ ସରକାରୀ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କର ଯାତ୍ରା ବାଟିଲ ।

୧୨—କଂଗ୍ରେସ ଆଇ ସହିତ—ଏ. କେ ଆଷୋନିଙ୍କ କଂଗ୍ରେସର ମିଳନ ।

୧୪—ବରୋଦାରେ ଫ୍ଲାଗ୍ ମାର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସେନାକୁ ଡାକିବା । ହିନ୍ଦୀ କବି ଜଲଗନ୍ ଦୋଶୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୫—ବରୋଦାହିଂସାକାଣ୍ଡରେ ୧୮ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୬—ବରୋଦାରେ ଦଙ୍ଗ ଅବ୍ୟାହତ ।

୧୮—ଭିଏଟନାମର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଷ୍ଟର ନୁୟେନ କୋଆଚଙ୍କର ଦିଲ୍ଲୀ ଆଗମନ । ସଞ୍ଜୁକ୍ତ କମିସନ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଉତ୍ତର ଓ ଭିଏଟନାମ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ।

୨୩—ସଂଯୁକ୍ତ କମିସନ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଉତ୍ତର ଓ ପାକିସ୍ତାନର ସମ୍ମତି ।

୨୪—ନଦୀକଳ ବିବାଦ ଆଲେଚନାରେ ଉତ୍ତର ଓ ବାଙ୍ଗଲା ଦେଶର ଅଗ୍ରଗତି ।

୨୬—ଗୋଦାବରୀ ବେସିନରେ ଡେଲ ଆବିଷ୍କାର ।

୨୮—ଆଧିକାରିକାରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଉତ୍ତରୀୟ ଅଭିଯାତ୍ରୀ ଦଳର ପରାପର୍ଣ୍ଣ ।

ଜିଲ୍ଲା ଦ୍ରବ୍ୟ ହେଲ

୧୯୨୦ ଦଶକରେ ଚାନର ଦୁଆଙ୍ଗ ଏରନାନ ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚିତ୍ରକାର ଥିଲେ । ସେ ଉତ୍କଳ ଦେଶପାଇଁ ନିଜର ଉତ୍କଳ ଦ୍ରବ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ସେ ପିଲ୍‌କ

କନା ଉପରେ ତିରୁ ଆଜୁଥିଲେ । ସେହି କନାକୁ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଡିହାଇ ସେ ତିରୁ ଦ୍ଵାର ରଙ୍ଗ ଦେଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗନ ଭିତରେ ପଦ୍ମ ଫୁଲ ଓ ପ୍ରତାପତି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଥିଲା ।

ଫୁଲ ଅଲିମ୍ବିକ

ଏବେ ମୁ୍ୟନିକରେ ବହୁର୍ଥ ଆର୍ତ୍ତତାପ୍ତ ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ୧୨୨ ହେକ୍ଟର ଜମି ଉପରେ ଏ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ସ୍ଥିତି ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତି ଦଶ ବର୍ଷରେ ଥରେ ଏ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଏବେ ୨୪ଟି ଦେଶ ଏ ପ୍ରଦର୍ଶନୀରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ବହୁ ଦେଶରୁ ପ୍ରାୟ ଦଶ ନିୟୁତ ଲୋକ ଏ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଦେଖିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଏଥିରେ ୨୨୫ ନିୟୁତ ମାର୍ଜସରୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ।

ଅଦ୍ଭୁତ ଖେଳ

୧୯୧୫ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୧୨ ତାରିଖରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିୟାର ନୋହାୟଜ୍ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ମେଲବୋର୍ଣ୍ଣରେ ତଣେ ଲୋକକୁ ନିଜର ପିଠିରେ ବନ୍ଧନ କରି F ମିନିଟ ୩୦ ସେକେଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମାଇଲ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ବିଶ୍ଵ ରେକର୍ଡ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ବାରଙ୍କର ଓଜନ ୧୯୮ ପାଉଣ୍ଡ ଓ ସେ ବନ୍ଧନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଓଜନ ୧୫୦ ପାଉଣ୍ଡ ।

ହାମାଞ୍ଚଳରେ ଟେଲିଫୋନ

ଭରତର ତାଳ ସେବା ଏବେ ୧,୧୦୦ କୋଟି ଡିଠି, ୧୬ କୋଟି ଟେଲିଗ୍ରାମ ଓ ପ୍ରତିଦିନ ୩୦ ଲକ୍ଷ ଟେଲିଫୋନ କଲ୍ ଚଳାଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ୧୯୬୭ ମସିହାରେ ଆମ ଦେଶରେ ୮୦୦୦ ଟେଲିଫୋନ ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ଦେଶରେ ତିନି ନିୟୁତ ଟେଲିଫୋନ କାମ କରୁଛି । ସ୍ଵାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ କେବଳ ୫୦୦ ଗ୍ରାମ ଟେଲିଫୋନର ସୁବିଧା ପାଉଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ୨୦,୦୦୦ ଗ୍ରାମ ଟେଲିଫୋନ ସୁବିଧା ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି ।

କ୍ଷିପ୍ରତମ ଦୌଡ଼

କେନିୟାର ମାଇକ ବୟେଟ୍ ଏପ୍ରିଲ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ୩ ମିନିଟ ୨୮.୩୨ ସେକେଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ତଳକୁ ଏକ ମାଇଲ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ବିଶ୍ଵ ରେକର୍ଡ ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ।

ପର୍ଯ୍ୟଟନରୁ ଆୟ

୧୯୮୫ ମସିହାରେ ୧.୭ ନିୟୁତ ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଭାରତ ଭ୍ରମଣରେ ଆସିବାର ଆଶା କରାଯାଉଛି । ଏହା ଫଳରେ ୧୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ମୁଲ୍ୟର ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ଭରତ ଆୟ କରିପାରେ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୧୯୮୧ ମସିହାରେ ଭରତ ଆୟ ଥିଲା ୭୦୦କୋଟି

ଟଙ୍କା, ୧୯୮୨ ମସିହାରେ ୬୫୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ ୧୯୮୩ ମସିହାରେ ୮୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ।

ଉତ୍ତର ରାଜ୍ୟ ପାଠାଗାର

ଉତ୍ତର 'ଅଲ୍ ମୁନିସ୍ତ୍ରନ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଅଫ୍ ଫରେନ ଲିଟରେଚର୍'ରେ ୧୩୫ଟି ଗ୍ରନ୍ଥର ୫ ନିମ୍ନତ ରହି ରହିଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ୩ ନିମ୍ନତ ରହି, ପତ୍ରିକା, କର୍ତ୍ତାଲ୍ ଓ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପଢ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ଯୋଗାଇଥାଏ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏ ଲାଇବ୍ରେରୀରେ ୫୦,୦୦୦-୫୦,୦୦୦ ବହି ଓ ୩୫୦୦ ପତ୍ରପତ୍ରିକା ବୁକି ପାଉଛି ।

ଭରତରେ ଶିଶୁ ମୁଦ୍ରା

ଭରତରେ ପ୍ରତି ୧୦୦୦ରେ ୧୨୦ ଜଣ ଶିଶୁ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି । ମା ଗ୍ରନ୍ଥ ପାଠ ବନ୍ଦ କରାଇଦେବା ଫଳରେ ଝାଡ଼ା ପ୍ରଭୃତି ରେଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଅଧିକାଂଶ ଶିଶୁ ମରନ୍ତି ।

ଭରତର ଜେଲରେ ବନ୍ଦୀ ସଂଖ୍ୟା

ବର୍ତ୍ତମାନ ଭରତର ଜେଲ ରୁଡକରେ ମୋଟ ୧,୫୯,୬୯୨ ଜଣ ବନ୍ଦୀ ଅଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୯୨,୨୭୬ ଜଣ ବିଶ୍ୱରାଜ୍ୟର ବନ୍ଦୀ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମହିଳାଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ୨୬୭୩ ।

ସିଲ୍କ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି

୧୯୬୮ ମସିହାରେ ଭରତରେ ୨୧୭୦ ଟନ ସିଲ୍କ ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୮୨-ମସିହାରେ ଏ ଉତ୍ପାଦନ ୫୨୫୦ ଟନକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ମାଲବେରି ବୃକ୍ଷରେ ପତ୍ରମ ପୋକ ପାଳନ କରି ପଣମ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଛି ।

ମୃତ୍ୟୁ ହାର ହ୍ରାସ

୧୯୫୧-୬୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁହାର ପ୍ରତି ୧୦୦୦ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ୨୨୦୮ । ୧୯୬୧-୮୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଏହା ୧୫.୮ କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ଜନ-ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ନିମନ୍ତେ କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ମୃତ୍ୟୁହାର ହ୍ରାସ ପାଇଛି ।

କଣ୍ଟକ ଟପ୍ୟାରେ ୨୫୩ ଘଣ୍ଟା

ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିୟାର ସିଡନୀରେ ଜଣେ ଜେନ୍ ନାମକ ଫକୀର ୧୯୬୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୦ ତାରିଖରେ ଖଣ୍ଡିଏ କୌପାନ ପିନ୍ଧି ୬ ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବ ତୀକ୍ଷ୍ଣକଣ୍ଟକ ଶଯ୍ୟାରେ ୨୫୩ ଘଣ୍ଟା ଶୟନ କରି ବିଶ୍ୱ ରେକର୍ଡ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ଆଧୁନିକ ବିଶ୍ୱର ସାତଟି ବିସ୍ମୟ

ଇତିପୂର୍ବ ପିରାମିଡ୍ - ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୨୦୦୦ ବର୍ଷରେ ଏ ପିରମିଡ୍ ରୁଡକ ନିର୍ମିତ ।

ଏହା ଇତିପୂର୍ବର ଗଜାମାନଙ୍କର କବର । ଏଲଗିଜେରେ ଥିବା ତିଅପଙ୍କର ପିରାମିଡ୍ ସର୍ବବୃହତ ଓ ଏହା ୧୪୭ ମିଟର ଉଚ୍ଚ ।

ବେବିଲୋନର ଝୁଲୁ ଉଦ୍ୟାନ

ନେବୁସଡ ନେତାର ପ୍ରାସାଦ ନିକଟରେ ଏ ଉଦ୍ୟାନ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ୨୩ ରୁ ୯୧ ମିଟର ଉଚ୍ଚକୁ ଉଠିଥିଲା । ଏହା ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୬ଷ୍ଠ ଶତାବ୍ଦୀରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଗଜା ପିସେ ଓ ତାଙ୍କର ଗଣ ଏ ଉଦ୍ୟାନ ନିର୍ମାଣ କରାଇଥିଲେ ।

ଅଲିମିଥର ଜିୟସ ମୁର୍ତ୍ତି

ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୪ର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଅଲିମିକ ଖେଳର ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନରେ ୧୨ ମିଟର ଉଚ୍ଚ ଜିୟସ ମୁର୍ତ୍ତି ପିଡ଼ୟାସ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ହସ୍ତାବନ୍ତ ଓ ସ୍ପର୍ଶ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମିତ । ଏ ମୁର୍ତ୍ତି ଭୁପିଟରଙ୍କର ସିଂହାସନରେ ଆସାନ ମୁର୍ତ୍ତି ।

ଏପେସସର ତାସନା ମନ୍ଦିର

ଏ ମନ୍ଦିର ମର୍ମର ପ୍ରସ୍ତରରେ ନିର୍ମିତ । ଏହା ୧୨୨ ମିଟାର ଲମ୍ବ ଓ ୧୮ ମିଟର ଉଚ୍ଚ । ଏଥିଲେ ୧୦୦ ଟି ଶ୍ରେଣୀ ଅଛି । ଏହା ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୩୫୦ ବେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ନିର୍ମାଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ନିମନ୍ତେ ୧୨୦ ବର୍ଷ ଲାଗିଥିଲା । ୨୬୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଗୋଥମାନେ ଏ ମନ୍ଦିରକୁ ଧ୍ଵଂସ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ଡାଲିକାର୍ଡାସସର ମୁସୋଲିୟମ

ଏସିୟା-ମାଇନରସ୍ଥିତ କାରିୟାସ ଗଣା ଆର୍ଚେ ମିସିୟା ତାଙ୍କର ପତି ରାଜା ମୁସୋଲସଙ୍କର ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଏ ମୁସୋଲିୟମ ନିର୍ମାଣ କରାଇଥିଲେ । ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୩୫୩ ବେ ମୁସୋଲସଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ଏହାର ଉଚ୍ଚତା ୪୩ ମିଟର । ଏ ମୁସୋଲିୟମର କିଛି ଅଂଶ ଏବେ ବି ଟାଣା ଖୁଜିୟମରେ ସୁରକ୍ଷିତ ।

ବେତେସର କଲେସସ

ପୂର୍ବୀଙ୍କର ବିରାଟ ତାମ୍ର ମୁର୍ତ୍ତି । ଏହା ବୋତେସର ବନ୍ଦରର ପ୍ରବେଶ ପଥରେ ଅବସ୍ଥିତ । ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗ୍ରନ୍ଥର ଗବେଷ ଦୀର୍ଘ ୧୨ ବର୍ଷ ପରିଶ୍ରମ କରି ଏ ମୁର୍ତ୍ତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ । ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୨୨୪ ବେ ଭୁମିକମ୍ପ ଫଳରେ ଏ ମୁର୍ତ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଗଲା ।

ଆଲେକଜାଣ୍ଡ୍ରୀୟାର ଫାରେସ

ଆଲେକଜାଣ୍ଡ୍ରୀୟାର ଫାରେସ ଦ୍ଵାପରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୨୬୦ରେ ଏ ମାର୍ଗଲ ନିର୍ମିତ ବତିଘର ଓ ସାତ ଟାପ୍ପାର ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ଉଚ୍ଚତା ୧୨୨ ମିଟର । ୧୩୬୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦର ଭୂମିକମ୍ପ ଏ ଲାଇଟ ହାଉସକୁ ଧ୍ଵଂସ କରିଦେଲା ।

ମୁଁ ଉପକୁଳପତି ହେବାକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ମୁଁ ଏକ ଦୃଢ଼, ପକ୍ଷପାତହୀନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟକାରୀ ଉପକୁଳପତି ହେବାକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଆଜିକାଲି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ସହ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ସେପରି କୌଣସି ବିଶେଷ ଖରପ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ନୋହି ମୁଁ କାହିଁକି ଦେଖି ପାରୁନାହିଁ । ସବୁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଅଙ୍ଗ, ତେଣୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ବାଦ୍ଦେଇ କେବଳର ପରିଚିତ ନା କେବେବେ ସବୁର କି ?

“ତେଣୁ ମୁଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସହ ସବୁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ସୁସମ୍ପର୍କ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ମୁଁ ନିଜ ପାଇଁ ସବୁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଭେଟି ସେମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ପ୍ରତି ମାସରେ ସେମାନଙ୍କ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସମ୍ପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ପାଠ ପଢ଼ାଠାରୁ କଲେଜ, ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ସମ୍ପର୍କରେ ମୋତେ ଜଣାଇବାକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ଛାତ୍ରନେତାମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବି ।

ମୁକ୍ତ କଣ ତଳେ ଶୋଇବା ସ୍ୱାକ୍ଷର ପକ୍ଷରେ ହିତକାରକ

ବାହାରେ ଶୋଇବା ବଳବର୍ତ୍ତକ ଚଳିତ୍ କାମ କରିଥାଏ ଏବଂ ବିଶେଷକରି ଏହା ଶୁଦ୍ଧ ତିଆରି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ବୋଲି ସୋଭିଏତ ରୁଷର ଚିକିତ୍ସକମାନେ ଜାଣି ପାରିଥିବାର ପ୍ରକାଶ ।

ସାଧାରଣତଃ ଉଚ୍ଚତ ଉଚ୍ଚ ଶାସ୍ତ୍ରପ୍ରଧାନ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଲୋକମାନେ ଖରବିନେ ବାହାରେ ଶୋଇଥାନ୍ତି ।

ଏକ ଚିକିତ୍ସକମାନେ ଜାଣିପାରିଛନ୍ତି ଯେ, ବାହାରେ ଶୋଇବା ଦ୍ୱାରା ଶରୀର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚକ୍ତିଶାଳୀ ହେବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଶରୀର ଭିତରକୁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ଅମ୍ଳଜାନ ଯିବାଦ୍ୱାରା ପୁରୁଷକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରିଥାଏ । ବାହାରେ ଶୋଇବା ଦ୍ୱାରା ରକ୍ତ ସଂଚଳନ ଏବଂ ହୃଦ୍ ସ୍ପନ୍ଦନ ଯଥେଷ୍ଟ ଭଲ ଭାବରେ ହୋଇଥାଏ । ସୁତରାଂ ହୃଦ୍‌ରୋଗୀମାନେ ବାହାରେ ଶୋଇବା ଲାଗି ସୋଭିଏତ ଡାକ୍ତରମାନେ ପରମର୍ଶ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଡାକ୍ତରଶାଳା ମାନଙ୍କରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଥିବା ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବାହାରେ ଶୋଇବା ଲାଗି ଏମାନେ ପରମର୍ଶ ଦେଇ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଏହା ଫଳରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରୋଗୀ ଏବଂ ସୁସ୍ଥ ଲୋକମାନେ ଉପକାର ପାଇପାରିବେ ।

ଏହି ଡାକ୍ତରମାନେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ସମୟରେ ବାହାରେ ଶୋଇବାକୁ ପରମର୍ଶ ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ବାହାରେ ଶୋଇବା ଦ୍ୱାରା ଶରୀର ଶୀତଳ ପ୍ରକାପକୁ ସହି ନେବାକୁ ବିଶେଷ ଅନୁବିଧି ହେବନାହିଁ ।

ସହର ଏବଂ ନଗରମାନଙ୍କରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରୁଦ୍ଧ କୋଠରୀରେ ଦିନରେ ରହୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ରାତିରେ ବାଲୁକୋନା କିମ୍ବା ବାଉଁଶରେ ଶୋଇବାକୁ ପରମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର କୃଷ୍ଣ ଦୁର ହେବା ଯଙ୍ଗେ ଯଙ୍ଗେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ ହୋଇପାରିବ ।

ସବୁବେଳେ ଭିତରେ ରହୁଥିବା ଲୋକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଉତ୍ତମ ଅନୁଭବ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ସୁତରାଂ ସେମାନେ ନାନା ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଏବେ ସବୁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଏହି ଚିନ୍ତା ଖରଚରେ ମିଳୁଥିବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇବା ଲାଗି ଖଟଖଣ୍ଡେ, ଶପଟାଏ ବା ଚକିଆଟାଏ ନେଇ ବାହାରେ ଡେଇଁ ନ କରିବାକୁ ସୋଭିଏତ୍ ଡାକ୍ତରମାନେ ସତର୍କ ଘେନିଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ଫୁଲ୍‌ସଫା ଏବଂ ଗଳାରେଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଥିବା ଲୋକମାନେ ବାହାରେ ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ କରିବା ଉଚିତ ।

ପୋଲିସ୍ ବୁଲିଂଗ ୧୫୦୦ ଲୋକଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ

ଗତବର୍ଷ ପୋଲିସ୍ ବୁଲିଂଗ ଉତ୍ତରରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ୧୫୦୦ ଲୋକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି ବୋଲି ଉଦ୍‌ନୈତିକ ବ୍ୟାପାରୀଙ୍କ ମୁକ୍ତିପାଇଁ ଗଠିତ କମିଟି ତଥ୍ୟ ଫୁଲ୍‌ଗ କରିଛନ୍ତି । ନାଗରିକ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଗଠିତ ଏହି ନୁତନ କମିଟି ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ତଥ୍ୟ ବାସ୍ତବିକ୍ ଉଦ୍‌ବେଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ପୋଲିସ୍ ବୁଲିଂଗ ସାଧାରଣତଃ ଆହୋଳନ କାରୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁରୂପ । ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଏପରି ୧୫୦୦ ଲୋକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁହେବା କିଛି କମ୍‌କଥା ନୁହେଁ । ଉତ୍ତମତ ପୋଷଣ କରିବାର ଅଧିକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନାଗରିକଙ୍କର ରହିଛି । ଏହାକୁ ବନ୍ଦ କରିଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାର ୩୫ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଜିନ୍ଦା ପୋଲିସ୍ ଆଇନର ବିଶେଷ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ । ଫଳରେ ଉତ୍ତରୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ସମସ୍ତ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଉତ୍ତରରେ ନାଗରିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷିତ ନୁହେଁ ବୋଲି ଆମନେଷ୍ଟି ଇଣ୍ଡର ନେସନାଲ ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଛି । ଟିଣ୍ଡର ସର୍ବବୃହତ୍ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଗଷ୍ଟି ଉତ୍ତରରେ ଉତ୍ତରର ଉଚ୍ଚ ସର୍ବ ନ୍ୟୁ ହେଉଛି ।

କନ୍ୟା ବୋର୍ଡ୍ ଲାଘବ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ

ଗତ କେତେବର୍ଷ ହେଲା ଡେଖାଯାଇଛି ଯେ, ଉତ୍ତରୀୟ ଦମ୍ପତିମାନେ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନଟିଏ ହେଲେ ଏହାକୁ ଏକ ଅଭିଶାପ ରୂପେ ସେମାନେ ଧରି ନେଇଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ପଛରେ ବହୁବିଧ ଅର୍ଥନୈତିକ କାରଣ ରହିଛି । ସମ୍ପ୍ରତି ଦିଲ୍ଲୀ, କଲିକତା, ବମ୍ବେ ନଗରାବୃତ୍ତରେ (ସେକସ୍ ଟେସ୍) ଲିଙ୍ଗ ପରୀକ୍ଷା ଘୁଲିଛି । ମା' ପେଟରେ କନ୍ୟା ଶିଶୁର ଆଶ୍ୱସନାହେଉ ଚର୍ଚ୍ଚାତ କରଯାଉଛି । କାରଣ ସମ୍ପ୍ରତିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମସ୍ୟା ବହୁଳ ସଂସାରରେ କନ୍ୟାଟିଏ ପାଳନ ନିମନ୍ତେ ପିତାମାତା ଅନିଚ୍ଛୁକ, ସେମାନେ ଏହାକୁ ଅତ୍ୟଧିକ ବୋର୍ଡ୍ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏହି ମନୋଭାବ ଖାଲି ଉତ୍ତରରେ ନୁହେଁ ସମ୍ପ୍ରତି ତାନ ଦମ୍ପତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲଣି । ଜଣାପଡ଼ୁଛି ଯେ, ଗତ କେତେବର୍ଷ ହେଲା ସେଠାରେ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନ

ମାନଙ୍କୁ ନିପାତ କରଯାଇଛି । ବେଞ୍ଚି ସ୍ଥାନିଯୋଗର ସ୍ୱାଧୀନ ଗୋଟିର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ତାଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ ଏକ ଲେଖାରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଗତବର୍ଷ ସଂଖ୍ୟାଧିକ ପିତା ସେମାନଙ୍କ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନ ହତ୍ୟାକରିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କାରାଭାର ହୋଇଥିଲେ । ଏପରିକି ସେଠାକାର ନାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଉ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତୁ ନାହାନ୍ତି । ଜଣାଯାଏ ଏହା ଫଳରେ ଚାନ୍ଦର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ କନ୍ୟାସନ୍ତାନ ସଂଖ୍ୟାରେ ତାରତମ୍ୟ ଦେଖାଗଲାଣି ।

ତାହେଲେ ବିଶୁଦ୍ଧ କ'ଣ ନାରୀବାଂଶ ଲେପ ପାଇଯିବ ?

ପୁଅବୀର ଅନ୍ୟଦେଶ ତୁଳନାରେ ଉତ୍ତର ତା'ର ବୈଦେଶିକ ନୀତିରେ ବରବର ନିରପେକ୍ଷ ନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କରିଆସିଛି । କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ସହଯୋଗରେ ଉତ୍ତର ବରବର ରଚନାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଆସିଛି ଏବଂ ପ୍ରତିଟି ଦେଶ ସହ ଉତ୍ତର ନିଜର ଆଧୁନିକ ବୈଷୟିକ ସହଯୋଗ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଆଗ୍ରହୀ ।

ପୁଅବୀର କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଋଦ୍ରା ଏହି ସେକ୍ସରେ ଆଧୁନିକରଣକାଳୀ ହେବାପାଇଁ ହେଲେ ଅନ୍ୟଦେଶ ମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଏବଂ ସହଯୋଗ ଯେ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଏ କଥାକୁ ସହଜରେ ଏଡ଼ାଇ ଦେଇ ହେବନାହିଁ । ଅନ୍ୟଦେଶ ତୁଳନାରେ ଉତ୍ତର ଏକ ବିରାଟ ଦେଶ, ଏହାର ସାମୁଦ୍ରିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ, ତାହାକୁ ଅନ୍ୟଦେଶମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଏବଂ ସହଯୋଗ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଚେଲିଫୋନର ମକା

ଆଜ୍ଞା, ଦେଖନ୍ତୁ, ଏବେ କିପରି ଉତ୍ତର ଶହଶହ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ରହି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବସିଲ ଭଳି ଗୋଟିଏ ଘର ମଧ୍ୟରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ଚେଲି ଯୋଗାଯୋଗ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ମାତ୍ରାସରେ ଏହା ଆୟୋଜିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏହାକୁ ଚେଲି କନ୍ଫରେନ୍ସ ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି ।

ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମାନୁଯାୟୀ ଜଣେ ଗୁରୁ ବାଙ୍ଗାଲୋର ଓ ମାତ୍ରାସ ମଧ୍ୟରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ବିମାନରେ ବସିଥିବେ । ସେହି ସମୟରେ ଅନ୍ୟଜଣକ ଭେତର କେଲେ-ରୁଡ଼ ଜଳ ଜାହାଜରେ ସମୁଦ୍ରରେ ଥିବେ, ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ପରିବହନ ନିଗମ ବସ୍‌ସ୍‌ଟାଣେ ସଡ଼କ ପଥରେ ଯାଉଥିବେ ଏବଂ ଶେଷବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ମାତ୍ରାସ ଚେଲିଫୋନସ୍‌ ଡେନେସଲ ମ୍ୟାନେଜର, ଯିଏକି ଜଣକୁ ଏକ ସଙ୍ଘରେ ଚେଲିଫୋନ୍ ସଂଯୋଗକରି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିବେ । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହଯାତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ମଧ୍ୟ ଏଇ ଉତ୍ତର କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିପାରିବେ ।

୧୦ ହଜାର ଡାଲର ବିବାହ

ବିବାହ ପାଇଁ ବର୍ଷର ପବିତ୍ର “ଅଗତିତ” ଦିବସ ଅବସରରେ ଗତକାଲି ରାଉ-ସ୍ଥାନରେ ୧୦ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ଶିଶୁଙ୍କ ବିବାହ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏହି

ଅପେକ୍ଷାରେ ଗ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଦ୍ଵାରାଦ୍ଵାରି ୫୦ରୁ ୬୦ଟି ବିବାହ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଏହି ବିବାହ ଉତ୍ସବ ସମୟରେ ଶିଶୁଙ୍କର କନ୍ୟାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପରିମାଣରେ କୋଳରେ ଶୋଇ ରହିଥିବା ଦେଖାଯାଇଥିଲା । ଗ୍ରାମର ମୁଖିଆ ବୋ ପରିବାରରେ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ କେବଳ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିବାହ କାମ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା ।

ସେମାନେ କହିଛନ୍ତି

ତୈଳ ସିଂହ ଓ ଦରବାରା ସିଂହଙ୍କ ଭଳି ଶିଶୁମାନେ ଉତ୍ସବାଙ୍କ ଚପଲରୁ ଧୁଳି ଝାଡ଼ି ସେଥିରେ ସେମାନଙ୍କ ଫେଟ ଭର୍ତ୍ତି କରୁଛନ୍ତି ।

— ସହ କର୍ବେଲ ସିଂହ ଭିତରେଥାଲା ।

ଆମେ ଦରିଦ୍ର ଲୋକ, ଆମେ ବନ୍ୟା ପରିସ୍ଥିତି ଆକାଶମାର୍ଗରୁ ପରିଦର୍ଶନ କରୁନା । ମୁଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦରିଦ୍ର କୁଟୀରକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଯାଏ ମୋ ଆହାର ତାର କାରରେ ।

— ବେଗମ ଅବତୁରା

ବିଚର କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଵରସ୍ଥମନ୍ଦୀ ପି . ସି . ସେଠା, ନିଜ ଆସନରୁ ବାରମ୍ବାର ଉଠି ଆଲୋକଜାଣ୍ଡାର ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । କିନ୍ତୁ ଆଲୋକଜାଣ୍ଡାରରୁ ଯି ସ୍ଵରସ୍ଥମନ୍ଦୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବା ଉଚିତ ।

— ଅଟଳ ବିହାରୀ ବାଜପାୟୀ

ବର୍ତ୍ତମାନର ସଙ୍କଟସମୟ ସଂପର୍କରେ କୌଣସି ଆମେରିକୀୟ ଟେଲିଭିଜନ ସଂସ୍ଥା, ଶ୍ରୀମତୀ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସମାଲୋଚନା ଥିବା ଫିଲମ୍ କିଛିବେଳା ନାହିଁ ।

— ନୟନତାର ସ୍ନେହଗାଳ

ସାମ୍ବାଦିକତା ହେଉଛି ଜଣେ ମହିଳା, ତା ପୋଷାକ ସଜ୍ଜିତ କୌତୁକ କରିବା ସଦୃଶ ।

— କାଥେରିନ୍ ହ୍ଵାଇଟ୍ ହର୍ଷ

ସ୍ଵାଦେନ ଓ ମାନବିକ ଅଧିକାର

ସ୍ଵାଦେନ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁନାହିଁ । ସ୍ଵାଦେନ ସରକାର ନିକଟରେ ତାଙ୍କର ୨ ଡ଼ଗ ନାଗରିକଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ବାଜ୍ୟାସ୍ତ କରିବାରୁ ସ୍ଥଗେପାୟ କୋର୍ଟ ପକ୍ଷରୁ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନବ ସମାଜକୁ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧର ସମୁଦ୍ଧାନ କରଉଛି

ଯୁଦ୍ଧରସ୍ତ୍ର ଆମେରିକା ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜକୁ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧର ସମୁଦ୍ଧାନ କରଉଛି ବୋଲି ବିଶ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ପରିଷଦର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଉମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ।

ସୂର୍ଯ୍ୟରୁ ଲା

ସୂର୍ଯ୍ୟର ଶୁଦ୍ଧ ସାହାଯ୍ୟରେ ଶେଷେଇ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିବା ପୂର୍ବ ଚୁଲା ଉତ୍ସବର ହୋଇଛି । ଏଥିରେ ଲାଗିଥିବା ପାରବୋଲିକ୍ କାଚର ଗୋଲେଇ ହେଉଛି ୧.୨ ମିଟର । ଏଥିରୁ ଏକ ଜିଲେଫାଟ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ରହା ହେଉଥିବା ବାସନକୁ ଏହା ପାୟ ପାଞ୍ଚଶହ ଫାଟ ଶକ୍ତି ସୋଗାଇ ପାରିବ । ଏଥିରେ ଯଦୁ ପ୍ରକାରର ଶେଷେଇ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଗୋଟିଏ ଜିଲେପିନ ଷ୍ଟୋଭରେ ଗନ୍ଧକା ପାଇଁ ଯେତିକି ସମୟ ଲାଗିଥାଏ, ଏଥିରେ ଗନ୍ଧକା ପାଇଁ ସେତିକି ସମୟ ଲାଗିଥାଏ । ଏହି ନୂତନ ଧରଣର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚୁଲାଟିକୁ ପେକୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ନେଇହେବ ଏବଂ ଯଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର କରିହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୬୦୦ ଟଙ୍କା । ପ୍ରତିସରଣ ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା କାଚଟିକୁ ବେଳେବେଳେ ବଦଳାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି, ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା । ବର୍ଷକୁ ଗୋଟିଏ କାଚ ଲାଗିଥାଏ । ଗୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟଚୁଲା ପ୍ରାୟ ୬ ଶେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମ କରିଥାଏ ।

ଏହି ନୂତନ ଧରଣର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚୁଲାଟି ଗୋଟିଏ ଧାତବ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ତିଆରି । ପ୍ରଥମେ ବାଉଁଶରେ ଏହା ତିଆରି ହେଉଥିଲା । ଏହାକୁ ଏପରି ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ, ଯେପରି ପାରବୋଲିକ୍ କାଚଟି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ସୁଦୃଢ଼ କରି ରହିବ । ଏଥିରେ ଏକ ତରୁଳ କାଚ ଅଛି । ଧାତବ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଏହା ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିବାରୁ ଜଳବାୟୁର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏହାର କିଛି କ୍ଷତି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ସବୁ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ଭାଲେଣା କାଠ ମିଳୁନାହିଁ, ସେଥିରେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାରକରାଯାଇପାରିବ ।

ବର୍ମାରେ ମହିଳାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବେଶୀ

ବର୍ମାରେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମହିଳାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ବୋଲି ଏକ ରିପୋର୍ଟରେ କୁହାଯାଇଛି ।

୧୯୮୩-୮୪ ବର୍ମାରେ ଜନଗଣନା ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ବର୍ମାର ଜନସଂଖ୍ୟା ୩୬୫୦୫ ନିୟୁତ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୨୫ ବର୍ଷ ବୟସ ସୀମାତଳେ ୧୪୬୪ ନିୟୁତ ଜଣ ଅଛନ୍ତି । ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମହିଳାମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨୫୧୦୦୦ ଅଧିକ ବୋଲି ରିପୋର୍ଟରୁ ପ୍ରକାଶ ।

ବେକାରୀ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଯୋଜନା

ଦେଶରେ ବେକାରୀ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇ ଥିବାର ବାସ୍ତବ୍ୟ ସୂଚନା କର୍ମ ଯୋଗାଣ ଓ ତାଲିମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଜେନେରାଲଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି । ୧୯୮୧-୮୨ ମସିହାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥୀ ମିଳୁ ନ ଥିବାରୁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଖାଲିସ୍ଥାନ ବାଟିଲ ହୋଇଥିବା ର ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଜିନ୍ଦ ଶିକ୍ଷା ମହାଶାଳୟ ତାଙ୍କ ଡିପୋର୍ଟରେ ଗର୍ବ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ୧୯୮୦-୮୧
ତୁଳନାରେ ୮୧-୮୨ରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାରେ ଶତକଡ଼ା ୬.୩ ଗୁଣ ଅଧିକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ନାମ
ଲେଖାଇଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାର ଦେଶରେ ଯେପରି ସଂପ୍ରଦାୟର ଘରୁଛି । ସେହିପରି
ବେକାରୀ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ୁଛି । ଅଥଚ ଉପରୁ ପ୍ରାର୍ଥା ନ ମିଳିବାରୁ ସ୍ଥାନ ଖାଲି ରୁଛି ।

ଅର୍ଥାତ୍ ଦେଶର ଶିକ୍ଷା ଓ ମାନବ ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ ଯୋଜନା ହେଉନାହିଁ କିମ୍ବା
ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଘୃଣି ଶିକ୍ଷା ଓ ତାଲିମ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ।

ଏଥିରୁ ଯେ କେହି ଗୁଣିବ ସେ ବେକାରୀ ସୃଷ୍ଟିପାଇଁ ହିଁ ଦେଶରେ ଯୋଜନା
କରାଯାଉଛି ।

ପାଣିରେ ଚାଲିବା ପାଇଁ କୋଡ଼ା

ତେନ୍‌ମାର୍କର ଜର୍ମେନ ଉତ୍ପାଦକ ‘ହନରବୁଲେ’ ଇତିମଧ୍ୟରେ ପାଣି ଉପରେ
ମଣିଷ ଚାଲିବା ପାଇଁ ଏକ କୋଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି କୋଡ଼ା ପିଠି ଯେକୌଣସି
ଲେଉଟି ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା କମ୍ ବେଗରେ ଗ୍ରହାଣିତ ପାଣି ଉପରେ ଚାଲିପାରିବେ । ତେନ୍-
ମାର୍କର “କୋପେନ୍‌ହାଗ” ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନୌକାଗୁଳନା
ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଏହି କୋଡ଼ା ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ଥିଲା ।

ଭିକ୍ଷୁକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧ କୋଟି ୫୦ ଲକ୍ଷ

ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପତରେ ପ୍ରାୟ ଏକ କୋଟି ୫୦ ଲକ୍ଷ ଭିକ୍ଷୁକ ଦାନହୀନ ଉପରେ
କାଳାତିଯାତ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଏକ ଅଟକଳରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି, ଏହି ଭିକ୍ଷୁକ ସଂଖ୍ୟା
କ୍ରମଶଃ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ଅପରାଧ ତତ୍ତ୍ୱ ସୋସାଇଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଫେସର ଏମ. ଏମ. ଦୁଆବ
ଏ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଭିକ୍ଷା ପ୍ରଥାକୁ କେବଳ ବେଆଇନ କରି
ଦେଲେ, ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଯିବନି । ଭିକ୍ଷୁକମାନଙ୍କ ପରିଚାଳନା ଓ
ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍‌ବିଷାତ ପାଇଁ ସମନ୍ୱିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରିବାରେ ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ
କରିବାକୁ ସେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ ।

ଓଜସ୍ବ ସଂପ୍ରଦାୟରେ ନୂତନ ଶିକ୍ଷାର ଆବିର୍ଭାବ

ଆଶ୍ଚାସନ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜରେ ବସବାସ କରୁଥିବା “ଓଞ୍ଚସ” ସଂପ୍ରଦାୟର
ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମଶଃ ବିଲୁପ୍ତ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଗତ ମାସରେ ଏହି ସଂପ୍ରଦାୟରେ
ଏକ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଫଳରେ ଏହି ସଂପ୍ରଦାୟର ସଂଖ୍ୟା ୯୮କୁ
ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ୧୯୮୧ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୧୨ ତାରିଖରେ ଗୋଟିଏ କଥା
ଏହି ସଂପ୍ରଦାୟରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ।

ବିଲୁପ୍ତ ହେବାକୁ ପାଉଥିବା ଏହି ସଂପ୍ରଦାୟରେ ଶିଶୁ ଜନ୍ମ ଗୃହଣକୁ ନୂତନ-
ବିତ ମାନେ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଛନ୍ତି । କାରଣ ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଏହି
ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକସଂଖ୍ୟା କ୍ରମଶଃ ହ୍ରାସ ପାଉଥିବାର ବିଷୟ ଜନଗଣନାରୁ ଜଣା-
ପାଉଥିଲା । ଏହି ସଂପ୍ରଦାୟ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରଥମ ଜନଗଣନା ୧୯୦୧ରେ କରାଗଲା
ବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୬୭୨ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ୧୯୩୧ ଜନଗଣନାରେ ତାହା ୨୫୦କୁ
ଏବଂ ୧୯୬୧ ଜନଗଣନାରେ ୨୧୨କୁ ହ୍ରାସ ପାଉଥିଲା ।

୧୯୮୦ରେ ୩:୨୩୨୭ ବି ଗର୍ଭପାତ

ପ୍ରାର ଦେଶରେ ୩୪୬୩୨୭ ଜଣ ମହିଳାଙ୍କର ନିୟମାନୁଯାୟୀ ଗର୍ଭପାତ
୧୯୭୯-୮୦ରେ କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯୭୮-୭୯ରେ ଏହାର ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୨୫୦୪୫୪ ଓ
୭୭-୭୮ରେ ୧୯୧ ୩୩୩ ।

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ୮୫୧୧୪ ଜଣ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ୩୭,୭୪୯ ଜଣ, ତାମିଲନାଡୁର
୩୨୯୭୯୯ ଜଣ ଓ କେରଳର ୩୨୫୯୭ ଜଣ ୧୯୭୯-୮୦ରେ ଯେ ପ୍ରାକୃତ ଭାବେ
ଚର୍ଚ୍ଚିତ କରାଉଥିବାର ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଶତକଡ଼ା ୮୪.୬ ଭାଗ, ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା
୭.୭ ଭାଗ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୪.୩ ଭାଗ, ଶିଖମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨.୬ ଭାଗ ଓ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ୦.୬ ଭାଗ ଅଟେ ।

ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟତଃ କୁଳ

ମହାରଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି	୧ । ୪ । ୧୯୩୭ ଠାରୁ ୧୮ । ୭ । ୩୭
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ	୧୯ । ୭ । ୩୭ ଠାରୁ ୬ । ୧୧ । ୩୯
ମହାରଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି	୨୪ । ୧୧ । ୪୧ ଠାରୁ ୩୦ । ୬ । ୪୪
ତତ୍ତ୍ୱର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ	୨୩ । ୧ । ୪୬ ଠାରୁ ୧୧ । ୫ । ୫୦
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନରକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ	୧୨ । ୫ । ୫୦ ଠାରୁ ୫ । ୪ । ୫୭
ତତ୍ତ୍ୱର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ	୬ । ୪ । ୫୭ ଠାରୁ ୨ । ୨ । ୬୧
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିରୁ ପଟ୍ଟନାୟକ	୧୩ । ୬ । ୬୧ ଠାରୁ ୧ । ୧୦ । ୬୩
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାରେନ୍ ମିତ୍ର	୨ । ୧୦ । ୬୩ ଠାରୁ ୨୦ । ୨ । ୬୫
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସଦାଶିବ ତ୍ରିପାଠୀ	୨୧ । ୨ । ୬୫ ଠାରୁ ୮ । ୩ । ୬୭
ରଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେଓ	୯ । ୩ । ୬୭ ଠାରୁ ୯ । ୧ । ୭୧
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ	୩ । ୪ । ୭୧ ଠାରୁ ୧୩ । ୬ । ୭୨
ଶ୍ରୀମତୀ ନନ୍ଦନୀ ଗଜପତି	୧୪ । ୬ । ୭୨ ଠାରୁ ୩ । ୩ । ୭୩
	୬ । ୩ । ୭୪ ଠାରୁ ୧୬ । ୧୨ । ୭୪

ଶ୍ରୀପୁର ବିନାୟକ ଆରାଧନା	୨୯ । ୧୨ । ୨୭ ଠାରୁ ୩୦ । ୪ । ୨୨
ଶ୍ରୀପୁର ନୀଳମଣି ରତନରାୟ	୨୭ । ୨ । ୨୫ ଠାରୁ ୧୭ । ୨ । ୮୦
ଶ୍ରୀପୁର ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ	୧୦ । ୨ । ୮୦ ଠାରୁ

ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତି

ଜିନ୍ ପାଲ ରେଡି ହେଉଛନ୍ତି ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତି । ତାଙ୍କ ଘର ଆମେରିକାର ମିନିଆ ପୋଲିସରେ । ପ୍ରଥମେ ସେ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ମୁଲଧନ ଥିଲା ୧,୩୩୮ ନିୟୁତ ଟଙ୍କା । ତାଙ୍କର ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସାୟ ଥିଲା ତେଲ ।

ସାପ ବିଷ ସଂଗ୍ରହ ସମବାୟ ସମିତି

ସାପମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ସେମାନଙ୍କର ବିଷ ପ୍ରତିରୋଧକାରୀ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇଥାଏ । ସାପ କାମୁଡ଼ା ପାଇଁ ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ବର୍ଷକୁ ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ସାପ କାମୁଡ଼ାରେ ଘାଣି ହରାଉଛନ୍ତି ସେହି ଦେଶରେ ସାପମାନଙ୍କୁ ମାରିଦେବା ଅପେକ୍ଷା ବିଷ ପ୍ରତିରୋଧକାରୀ ଔଷଧ ଅଧିକ-ପରିମାଣରେ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ଉଚିତ ।

ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ବା ନ କରନ୍ତୁ ସାପର ବିଷ ପୃଥିବୀରେ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ପଦାର୍ଥ । ପ୍ରତି ଗ୍ରାମ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ୬୮ ହଜାର ଟଙ୍କା । ସାପ ଚମଡ଼ାରେ ତିଆରି ହେଉଥିବା ବ୍ୟାଗର ମୂଲ୍ୟ ତାହାର ଏକଗୁଣ ଗରୁ ଗଣେ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ; ତେଣୁ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ସାପର ମୂଲ୍ୟ ସୁନା ପରି ଅଟେ । ତାମିଲନାଡୁରେ ବାସ କରୁଥିବା ଇରୁଲୁସମାନେ ସାପ ମାରୁନାହାନ୍ତି । କାରଣ ସେମାନେ ସାପର ବିଷକୁ ତରଳ ସୁନାର ଆଖ୍ୟା ଦେଉଛନ୍ତି । ପୂର୍ବେ ଏମାନେ ସାପ ଚମଡ଼ା ବିକି ଜୀବନ ପାପନ କରୁଥିଲେ ।

ମାହାତ୍ମା ସହରର ସହରବତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ସାପ ଚମଡ଼ା ଓ ପରମାଂସ ରନ୍ଧରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୬୬ ମସିହାରେ ସରକାର ଆଇନ କଲେ ଯେ, ସାପ ମାରିବା ଓ ସାପ ଚମଡ଼ା ବିକିବା ଏକ ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏହା ଫଳରେ ସାପମାନଙ୍କୁ ଯେପରି ମନଇଚ୍ଛା ମାରି ଦିଆଯାଉଥିଲା ତାହା ଆଉ ହେଲନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ଇରୁଲୁସମାନେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଲେ । ସେମାନେ ବଞ୍ଚିବେ କିପରି ? ସାପ ଧରି ଯେଉଁମାନେ ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ କରୁଥିଲେ ଏହି ଆଇନ ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ମାତା ପଡ଼ିଥିଲା । ସାପ ଧରିବାର ପେର୍ସ କୌଶଳ ତାହା ବୋଧେ ପୃଥିବୀରୁ ଲୋପ ପାଇଯିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଗଲା । ଜୀବନ ଧାରଣ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବିକଳ ପଦ୍ଧତି ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ଏହା ପରେ ଗଢ଼ଉଠିଲା ଇରୁଲି ସାପ ଧରଣୀ ସମବାୟ ସମିତି । ପୃଥିବୀରେ ଏହା ବୋଧେ ଏକ ମାତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନ । ସାପ ବିଷକୁ କିପରି ସାପଠାରୁ ନେବାକୁ ହେବ ସେହି ବିଦ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଏହି ସମିତି ପକ୍ଷରୁ ଆବିଷ୍କାରମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ

କୌଣସି ଭଲ ମଣିଷେ ପଣି ଲବ ଉଠାଇ ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଆଦିବାସୀମାନେ ସାପକୁ ହତ୍ୟା ନ କରି ତାର ବିଷ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି ।

୧୯୬୮ ମସିହାରେ ଏହି ସମିତି ଗଠନ କରାଗଲା । ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଓ ଟିଙ୍ଗଲପେଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ୫୨ଟି ପରିବାର ସାପ ଧରିବାର ଲଭସେନସ୍ ପାଇଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସାପଧରି ସମିତିର ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ନେଇଆସନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କଟକଟିଆ ନାଗ ପାଇଁ ୨୦ ଟଙ୍କା, କ୍ରେଟ ପାଇଁ ୧୫ ଟଙ୍କା ଦିଆଯାଏ । ଏକ ହଜାର ସାପ ଧରଳା ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ସମିତି ପକ୍ଷରୁ ଘିର କରାଯାଇଛି । ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ସାପ ଆଣିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଜେ ସାପ ବିଷ କାଢନ୍ତି । ୧୦ଟି ଗୋଖର ସାପ ଠାରୁ ଏକ ଗ୍ରାମ ବିଷ ସଂଗୃହୀତ ହୁଏ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୪୦୦ ଟଙ୍କା । କିଛି ସମୁଦ୍ର ସାପମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଗ୍ରାମ୍ ବିଷର ମୂଲ୍ୟ ୧୮ ହଜାର ଟଙ୍କା ।

କେତେକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅଛି, ଯେଉଁଠାରେ କି ସାପମାନଙ୍କୁ ଧରାଯାଇ ସେଠାରେ ରଖାଯାଏ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବିଷ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ । କିଛି ପୋଷା ପାଇଥିବା ସାପ ଶାନ୍ତ ମରିଯାଏ । ଇରୁଲିମାନେ ଗୋଟିଏ ସାପ ଧରି ତାକୁ ୧ ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ସାପଠାରୁ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ବିଷ ସଂଗ୍ରହ କରିନିଅନ୍ତି । ସାପଠାରୁ ବିଷ ନେବା ପରେ ତାକୁ ଗୁଳ୍ମକୋକ ଖାଇବାକୁ ଦିଆଯାଏ । ଏହା ପରେ ସାପକୁ ତା'ର ନିଜ ଅନ୍ୟାୟ ମୁତାବକ ଖାଦ୍ୟ ଦିଆଯାଏ । ଏହା ଫଳରେ ଧରାଯାଇଥିବା ସାପର ଜୀବନ ପ୍ରତି ବିପଦ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଇରୁଲସମାନେ ଭଲ ମୁଣା ଧରନ୍ତି । ମୁଣା ପେର୍ସି ଥିବ ସେମାନେ ଶୁଙ୍ଘି କରି ଚାହା କହିଦେବେ । ଲକ୍ଷାଦ୍ୱାର ମୁଣାମାନଙ୍କର ଦାଢ଼ ଏବେ ବଢ଼ିଗଲା ପେ, ନୂଆ ଗଛ ରୁଡ଼କ ପ୍ରତି ଭୟଙ୍କର ବିପଦ ଦେଖାଗଲା । ଗୋଟିଏ ମୁଣା ଧରିଲେ ୧୪ ଟଙ୍କା ଦିଆଗଲା । ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ଇରୁଲସମାନେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଇରୁଲସମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଟାଇଲ ଘର କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଇରୁଲସ ପରିବାରକୁ ୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ସାହାଯ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି ।

କାଲିମାର୍କସଙ୍କର ଜୀବନର ଭଲେଖ୍ୟ ସନ ଓ ତାରିଖ

୧୯୧୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ମେ ମାସ ୫ ତାରିଖରେ ଜନ୍ମ । ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ବ୍ରିଷ୍ଟଲ୍ । ପିତାଙ୍କର ନାମ ହାଇନରିଖ ମାର୍କସ । ଆଇନଜୀବୀ । ମାତା ହେନରୀୟେଟ ମାର୍କସ । ବିବାହ ପର୍ବ ନାମ ସ୍ରେସ୍ ବୁରଗ ।

୧୮୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ଅକ୍ଟୋବର—ଫ୍ରିୟେଡ଼ରିଖ ହିଲହେଲମ୍ ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟା-
ଳୟରେ ପ୍ରବେଶ ।

୧୮୩୯ ଅକ୍ଟୋବର—ବର୍ଲିନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆଇନ କଲେଜରେ
ପ୍ରବେଶ ।

୧୮୪୧—ଏପ୍ରିଲ ୧୫ ତାରିଖ—ଇୟେନା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ
ଡକ୍ଟରେଟ୍ ଉପାଧି ଲାଭକରି ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଫ୍ରିୟେଡ଼ରିଖ ପ୍ରଦ୍ୟାବର୍ଡନ ଓ ପରେ ବନ୍ ଯାତ୍ରା ।

୧୮୪୨—ଅକ୍ଟୋବର—ନଭେମ୍ବର—କଲେନ ସହରରେ ବାସ । ସେଠାରେ
'ରାଜନୀତିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ'ର ପ୍ରଧାନ ସମ୍ପାଦକ । ଏହିଠାରେ ଫ୍ରିୟେଡ଼ରିଖ ଏନଜେଲସ୍ଙ୍କ
ସହିତ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ ।

୧୮୪୭ ଜୁନ ୧୯ ତାରିଖ—ବିବାହ । ସ୍ତ୍ରୀ ଇୟେନି ଫର୍ନ୍‌ହେୟର୍ ଫାଲେନ୍ ।
ସେହି ବର୍ଷ ପ୍ୟାରିସ ଯାତ୍ରା । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ—ଆରନଲ୍ଡ ରୁଷ୍‌କରେ ସହଯୋଗିତାରେ
ତର୍ଜମା-ଫ୍ରାନ୍ସ ବାସନିକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶନ ।

୧୮୪୫ ଫେବୃଆରୀ—ପ୍ୟାରିସରୁ ବହିଷ୍କୃତ ଓ ବ୍ରାସେଲସରେ ନିବାସ ।
ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ମାର୍କସ ଏନଜେଲସ୍ଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପୁସ୍ତକ ଲେଖାଗ୍ରନ୍ଥ । *The Holy family
or A Critique of critical criticism* । ଏହାର ପର ବର୍ଷରେ ଏ ପୁସ୍ତକର
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତି । *German Ideology* ପୁସ୍ତକର ପ୍ରଧାନ ଅଂଶ ।

୧୮୪୭ ନଭେମ୍ବର—ଲଣ୍ଡନର ଅନୁଷ୍ଠିତ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଲିଗ୍ର ଦ୍ୱିତୀୟ କଂଗ୍ରେସ
ଅଧିବେସନରେ ମାର୍କସ ଓ ଏନଜେଲସ୍ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଲିଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ । ତାହା ୧୮୪୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ
କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମେନିଫେଷ୍ଟୋ ନାମରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ।

୧୮୪୮-୪୯—ମାର୍କସ, ଏନଜେଲସ୍ ଓ ଅନ୍ୟନ୍ୟ ସହକର୍ମୀଗଣ ତର୍ଜମାକାର
ବୁର୍ଜୋୟା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ ସାଧନରେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିବିପ୍ଳବ
ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ମାର୍କସଙ୍କୁ-ଦୁଇଥର ଅତିପୁରୁ କରି ରକ୍ତଦ୍ରୋହ ଅଭିଯୋଗରେ, କିନ୍ତୁ
ସେ ଦୁଇଥରପାଳ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । ସେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ପ୍ରଥମେ ପ୍ୟାରିସରୁ
ଉଲ୍‌ମାଆନ୍ତି, ପରେ ୧୮୪୯ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ସପରିବାର ଲଣ୍ଡନ ଉଲ୍‌ମାଆନ୍ତି ।

୧୮୫୦-୧୮୫୪—ମାର୍କସ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକାଳସ୍ ନିରାଶା ଗବେଷଣା ଚଳାଇ
ଯାଆନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କର *Critique of political Economy* ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ।

୧୮୬୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୮ ତାରିଖ—*international working mens
Association* ର ଉଦ୍‌ବୋଧନା ଗଣଣ ଓ ଅଭ୍ୟାସୀ ସଂବିଧାନ ରଚନା କରନ୍ତି ।
Association ର ନେତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

୧୮୬୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୮ ତାରିଖ—କର୍ମାନୀର ହାମବୁରଗ ପହୁରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଅର୍ଥନୈତିକ ଗ୍ରନ୍ଥ DAS—Capital ର ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ । ତାଙ୍କର ମୁଦ୍ରାପତ୍ରରେ ଏନଗେଲସ୍ ଦ୍ଵିତୀୟ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି ଓ ତାହା ୧୮୮୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଏନଗେଲସ୍‌ଙ୍କର ଲୁମ୍ପେନ୍ ସହ ହାମବୁର ଗରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ।

୧୮୭୦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର-୧୮୭୧ ମେ-ପୂର୍ବୋକ୍ତ Association ରୁ କେନେରଲ କାଉନସିଲ ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ ଗୃହଣ କରନ୍ତି ମାର୍କସଙ୍କର ସମ୍ଭାଷଣ ପ୍ରାକୋୟାନ ଯୁଦ୍ଧ ଏବଂ ପ୍ରାନ୍ତସର ବୃହସ୍ପତି ଉପରେ ।

୧୮୭୫ ଅଗଷ୍ଟ—ଅକ୍ଟୋବର—ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ମାର୍କସଙ୍କର ଚେକୋସ୍ଲାଭା-କିୟାସ୍ଥିତ କାରଲବାଦକୁ ଗମନ । କନ୍ୟା ଏଲଗିନ ସାଙ୍ଗରେ ଯାନ୍ତି । ଲଣ୍ଡନର ଡ୍ରୋସଡେନ ବାଟେ ଫେରି ଆସନ୍ତି । ପୁଣି ୧୮୭୫ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ କାରଲବାଦ ଗମନ ।

୧୮୮୯ ଡିସେମ୍ବର ୨ ତାରିଖ—ଲଣ୍ଡନରେ ସ୍ଵାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ।

୧୮୮୭ ଫେବୃଆରୀ—ଅକ୍ଟୋବର—ଆଲଜିୟର୍ସ, ଦକ୍ଷିଣ ପ୍ରାନ୍ତ ଓ ସୁରତରଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଛମଣ । ପ୍ରାନ୍ତସରେ କନ୍ୟା ଇସ୍ତେନି ଓ ଲେରଙ୍କ ସହିତ ସାମ୍ନାତ ।

୧୮୮୭ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୮ ତାରିଖ—ଲଣ୍ଡନରେ ମୃତ୍ୟୁ । ହାଇଗେଟ ରେଳକବର ସ୍ଥାନରେ ସମାଧି ।

